

משנה - טהרות - רע"ב

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)
[משנה ט](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר דָּבָר. צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה. שְׂיַחֲשֹׁב עָלֶיהָ לְאֲכִילַת אָדָם. שְׁכָל הָאֲכָלִים הַמִּתְרִים אֵין צְרִיכִים מִחֻשְׁבָּה, אֲבָל זֶה הוּאִיל וְהִיא אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה **(ב)** וְאַחַר כֵּן תִּטְמָא. וְדוֹקָא בְּכַפְרִים דְּלִיכָא רַב עָם, אֲבָל בְּשִׁנְקִים אֵינָה צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה, שְׂפִינּוֹן שְׂיֵשׁ רַב עִם הַבָּאִים לְשׁוּק אִיכָא טוּבָא דְאֲכָלִי נְבִלַת עוֹף טְהוֹר. וְהָכִי מְפָרֵשׁ בְּפֶרֶק בִּתְרָא דְעֵקָצִין: **אֵינָה צְרִיכָה הַכֶּשֶׁר**. אֵלָא מִטְמָאָה טְמֵאָת אֲכָלִים כָּכֵל שְׂאָר אֲכָלִים שְׁנַגְעוּ בְּשֶׁרֶץ שֶׁהֵם נֶעֱשִׂים רֵאשׁוֹן לְטְמָאָה. וְאֵין צְרִידָ שְׂיִבְאוּ עָלֶיהֶם מִים אוֹ שְׂאָר מְשֻׁקִים וְלֹא שְׁתַּגַּע בְּשֶׁרֶץ. דְּהַכֶּשֶׁר בְּזָרְעִים הוּא דְכִתִּיב (ויקרא יא) וְכִי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע וְגוֹי, וְדָרְשִׁינּוּ מֵה זָרְעִים שְׂאִין סוֹפֵן לְטְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה צְרִידָ הַכֶּשֶׁר, אִף כֹּל שְׂאִין סוֹפֵן לְטְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה צְרִידָ הַכֶּשֶׁר, גְּצָאָה נְבִלַת עוֹף טְהוֹר שְׁסוּפָה לְטְמָא טְמָאָה חֲמוּרָה, שְׁהִיא מִטְמָאָה אָדָם וּבְגָדִים בְּבֵית הַבְּלִיעָה, שְׂאֵינָה צְרִיכָה הַכֶּשֶׁר: **וּמִטְמָאָה טְמֵאָת אֲכָלִין בְּכַבִּיצָה**. דְּכַבִּיצָה מִמֶּנָּה אִם נִגְעָה בְּאֲכָלִין טְהוֹרִים נִטְמָאוּ **(ד)**: **וּכְזֹאת**

בבית הבליעה. אדם שאכל כזית ממנה נטמא, ונטמאו בגדיו כשתגיע לבית הבליעה. דכתיב (שם יז) והנפש (ה) אשר תאכל נבלה וטרפה וגו', ובנבלת עוף טהור הכתוב מדבר, וכתיב תאכל, ואין אכילה פחות מכוזית: וטעון הערב שמש. ולא סגי בטבילה לחודה (ו): וחיבים עליה על ביאת המקדש. כשאר כל הטמאות. דכתיב בטמאת מקדש וקדשיו (ויקרא ה) לכל טמאתו אשר יטמא בה, ודרשינן (ז) לרבות בולע נבלת עוף טהור: ושורפין עליה את התרומה. אם נגעה נבלת עוף טהור בתרומה, נשרפת, שפשיאנה בבית הבליעה דין ראשון לטמאה יש לה ומטמאה את התרומה בנגיעה להיות שני: והאוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים. ואפלו היה האבר פחות מכוזית (ח). וסתם מתניתין דלא כרבי מאיר, דאלו רבי מאיר הא שמעינן ליה בשלהי גיד הנשה דאמר אבר מן החי אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד: שחיטתה ומליקתה מטהרות את טרפתה. ומוציאה מידי נבלה שלא תטמא. לפי שהמליקה מתרת בפנים לפניהם כדרך שהשחיטה מתרת בחוץ, וכשם שטהרתו שחיטתו, כך תטהרנו מליקתו. ושחיטה דמטהרת את הטרפה מידי נבלה נפקא לן מקרא, דכתיב (ט) (ויקרא יא) וכי ימות מן הבהמה וגו' כל הנגע בנבלתה יטמא, יש מן הבהמה שהיא מטמאה, ויש שאינה מטמאה, פרט לטרפה שנשחטה, והוא הדין לטרפת עוף: רבי יהודה אומר אינן מטהרות. דלא ילפינן טרפת עוף מטרפת בהמה: רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה. והלכה כרבי יוסי:

פרק א - משנה ב

מטמאות. אם נגע בהן שרץ נטמאו (יא). ואם טמאים הן ונגעו הכנפים והנוצה באכלין טהורים, נטמאו, דחשיבי יד להכניס ולהוציא, וכל שהוא יד מטמא ומטמא: ולא מצטרפות. אם היה אכל פחות מכפיצה (יב) אין הכנפים והנוצה מצטרפות להשלימו לכפיצה לטמא טמאת אכלים, דלא חשיבי שומר שמצטרף, כדתנן בריש עקצין: הנוצה מצטרפת. דחשיב לה שומר. ואין הלכה כרבי ישמעאל: החרטום. שהעוף מנקר בו: ראשי אגפים וראש הזנב. הנשארים מחברים לגוף אחר שמרטו הנוצה, רגילים לחתכם ולהשליכם, דלא חזו לאכילה, אלא שבעופות המפטמים מניחים אותן ואוכלים אותן עם העוף, והינן דקאמר שפן מניחים בפטומות. ואין הלכה כרבי יוסי. והני שלשה עשר דבר דחשיב במתניתין, בבבא קמיתא איכא תשעה, דשחיטתה ומליקתה חדא חשיב להו, דתרוניהו הוה טהרה לטרפתה, והכנפים, והנוצה, והחרטום, הרי שלשה עשר דבר:

פרק א - משנה ג

נבלת עוף טמא. שאין סופה לטמא טמאה חמורה, שאינה מטמאה אדם ובגדים: צריכה מחשבה. שיחשב עליה לאכילה: והכשר. מים או שאר משקין, ואחר כך תגע בשרץ: לפסל את הגויה. אם נטמאת ואכל ממנה חצי פרס שהיא ביצה ומחצה [יג], נפסל גופו לאכל בתרומה עד שיטבל: ואין בה פזית בבית הבליעה. דכתיב (שם כב) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה, מי שאסורו משום אוכל נבלה מטמא באכילה בבית הבליעה, יצא זה שאין אסורו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל דבר טמא: והאוכלה אין טעון הערב שמש. האוכל חצי פרס ממנה לאחר שנטמאת, שהוא פוסל את הגויה לאכל בתרומה, אם טבל לאחר שאכלה מתר בתרומה מיד ואין טעון הערב שמש: ואין חיבים עליה על ביאת מקדש. אם אכל חצי פרס נבלת עוף טמא ונכנס למקדש. דטמאה דרבנן היא [יד], אף על גב דשורפין עליה תרומה: והאוכל אבר מן החי ממנה אינו סופג את הארבעים. ואף על גב דאוכל פזית בין בשר וגידים ועצמות, דהשתא אפלו למאן דאמר [טו] אבר מן החי צריך פזית דאכילה פתיב ביה, הקא איכא פזית, אפלו הכי אינו סופג את הארבעים [טז]. ומשום טמא לא מחיב, דליכא פזית בשר: ואין שחיטתה מטהרתה. באכילה, לבן נח שמתר בעוף טמא ואסור באבר מן החי, ואם שחטה והיא מפרכסת לא טהרתה שחיטתה באכילה עד שתמות, אף על גב דבטהורה אפלו מפרכסת מתרת השחיטה לבן נח מגו דמפשרה לישראל. והכי מפרשה מתניתין בשלהי פרק גיד הנשה:

פרק א - משנה ד

ובבהמה העור והרטב. כלה מתניתין מפרשה בחלין פרק העור והרטב:

פרק א - משנה ה

מצטרפין זה עם זה לטמא. אם אין באחד מהן פביצה, מצטרפין לשעור לטמא כקל שבשניהם, שאם נגע בתרומה פסלה, כדין אכל שנטמא בולד

הטמאה שפוסל את התרומה ואינו מטמאה: **כחצי ביצה וכו'.** שבללן זה בזה: **שני.** התערבת הזה תורת שני עליו ופוסל את התרומה: **שלישי.** ופוסל את הקדש: **ראשון.** ועושה מגעו שני. דהא איכא שעורא דראשון בגויה לתן טמאה: **חלקן זה שני וזה שני.** שהרי בכל אחד חצי שעור דראשון וחצי שעור דשני, ותנן לעיל ראשון ושני מצטרפין לקל שבהן:

פרק א - משנה ו

[כל הנך בבות פשוטות הן]. וכל מקום שאני יכול לתלות שיש בביצה מן החמור בזה ובזה, אזלינן בתר חמור. ואם לאו, אזלינן בתר הקל:

פרק א - משנה ז

מקרצות. חתיכות של בצק. לשון קרץ מצפון בא (ירמיה מו): **נושכות זו את זו.** שהן דבוקות זו בזו ואי אפשר להפרישן אלא אם כן נושכות זו מזו: **כלן תחלה.** דחשובות כאחת וכאלו נגע בכלן: **פרשו.** החתיכות זו מזו: **במשקין כלן שניות.** דמשקין תחלה הוו ועושין שני: **בידים כלן שלישיות.** דידיים שניות הו, ועושות שלישי בתרומה:

פרק א - משנה ח

מקרצת. חתיכת בצק שהיתה תחלה וחבר לה חתיכות אחרות: **כלן תחלה.** והנוגע באחרות פנוגע בראשון לטמאה, דחשיבא חבור. וכן נמי היתה שניה, חשובות חבור, מאחר דאם פרשו אשתיר בהו טמאה. אבל היתה שלישית, דאם פרשו לית בהו טמאה, דאין שלישי עושה רביעי בתרומה **[יז]**, אפלו כי לא פרשו לא חשיבן חבור, וטהורות:

כפרות הקדש. כגון שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות וכיוצא בהן: **שבתוך גמותיהן מים המקדשים.** שהיו בתוך הגמות שעל גבי הכפר מים שנעשו על טהרת הקדש, ונטמא כפר אחד בשרץ, ונגע הכפר שנטמא בשני, והשני בשלישי, ואפלו הן מאה בלון טמאים, ואף על פי שלא נגעו במים שבכפר אלא נגע כל כפר בחברו, נטמאו בלון, שחבת הקדש עושה כאלו המשקה שבתוך כל כפר שהוא נעשה תחלה הוא שנגע בכפר וטמאו. אבל בתרומה אינו כן, אלא הכפר הראשון הנטמא בשרץ בלבד מטמא את חברו להיות שני, והשני פוסל את השלישי, ותו לא, ולא חישנין למשקה שבתוך הגמא: **אם יש בין הכפרות משקה טופח אף בתרומה בלון טמאות.** המשקה טופח שבין כל כפר וכפר חוזר להיות תחלה, ומטמא הכפר שהוא נוגע בו לעשותו שני, וכן לעולם. פרוש אחר, כפרות הקדש המנחות בטבלא העשויה גמות גמות, וכל כפר מנח בתוך גמא שלו. והמים המקדשים גרסינו, פרוש, וכן המים המקדשים המנחים בכלי העשוי גמות גמות, אם נטמא אחד מהן בשרץ, נטמאו בלון, שהכלי מצרף מה שבתוכו לקדש, אבל לא לתרומה, דבתרומה אינו מטמא אלא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה, ואין כלי מצרף. ואם יש בין הגמות משקה טופח הכל טמא, שהכפר שהוא שני עושה המשקה ראשון וחוזר ומטמא כפר האחר, וכן כלם:

האשה. באשה טהורה אירי: **שהיתה כובשת ירק.** של תרומה בקדרה. ואותו ירק לא הכשר לקבל טמאה [א], אלא כדרך הכובשים שמחתכים את הירק בלא משקה ומולחים אותו ונותנים בקדרה או בחבית ואחר כך נותנים עליו יין או חמץ או שמן, (והכשר אותו העלה): **נגעה.** בידים מסאבות [ב] שפוסלים את התרומה: **בעלה.** של ירק שהיה חציו בקדרה עם המשקין וחציו חוץ לקדרה נגוב, ונגעה במקום הנגוב: **אף על פי שיש בו**

כַּבִּיצָה. שֶׁהוּא שְׁעוֹר לְטֵמֵא אֲכָלִים : **הוּא טָמֵא**. אוֹתוֹ הֶעֱלָה : **וְהַכֵּל טָהוֹר**. שָׂאֵר הַיָּרֵק וְהַמְשָׁקִין שֶׁבִקְדָרָה. דְּלֹא אֲתֵי הָאִי עָלָה שֶׁמִּקְצָתוֹ בִּקְדָרָה וּמִטָּמֵא לָהּ, דִּדְדִּים שְׁנִיּוֹת, וְהֶעֱלָה שְׁלִישִׁי, וְאִין שְׁלִישִׁי עוֹשֶׂה רְבִיעִי בַתְרוּמָה : **נִגְעָה**. בְּסֵתֶם יָדִים שֶׁהֵם שְׁנִיּוֹת : **בְּמָקוֹם מְשָׁקָה**. כְּלוּמַר בְּמָקוֹם שֶׁאִין הֶעֱלָה נְגוּב, נַעֲשֶׂה מְשָׁקָה שֶׁעָלָיו תַּחֲלָה, דְּכָל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְרוּמָה מִטָּמֵא מְשָׁקִין לְהִיּוֹת תַּחֲלָה, וְהַמְשָׁקָה עוֹשֶׂה אֶת הֶעֱלָה שְׁנִי, הַלְכָּד כְּשִׁישׁ בְּעָלָה כַּבִּיצָה הֵינּוּ שְׁעוֹר לְטֵמֵא אַחֲרִים : **הַכֵּל טָמֵא**. אִף הַקְדָּרָה עֲצָמָה, דְּמִקְצָת עָלָה שֶׁבִקְדָרָה עוֹשֶׂה מְשָׁקָה שֶׁבִקְדָרָה תַּחֲלָה וְחוּזְרִין וּמִטָּמֵאִין אֶת הַקְדָּרָה, כְּדֹאִיתָא בְּפָרֵק קָמָא דְשַׁבְּת, הָאֲכָלִים וְהַכֵּלִים שֶׁנִּטְמָאוּ בְּמְשָׁקִין : **אִין בּוֹ כַּבִּיצָה הוּא טָמֵא**. אוֹתוֹ עָלָה שֶׁנִּגְעָה בּוֹ : **וְהַכֵּל טָהוֹר**. דְּפָחוֹת מִכַּבִּיצָה אִין מִטָּמֵא אַחַר : **חֲזוֹר לְקְדָרָה**. אוֹתוֹ מָקוֹם הַמְשָׁקָה **[ג]** שֶׁנִּגְעָה בּוֹ : **הַכֵּל טָמֵא**. אִף עַל פִּי שֶׁאִין בְּעָלָה כַּבִּיצָה, שֶׁהַמְשָׁקָה שֶׁנִּגְעָה בּוֹ חֲזוֹר וְטָמֵא כָּל מָה שֶׁבִקְדָרָה, וְאִף הַקְדָּרָה עֲצָמָה : **הִיתָה מִגַּע טָמֵא מֵת**. אִשָּׁה זֹו שְׁכּוּבֶשֶׁת אֶת הַיָּרֵק. הֲרִי הָאִשָּׁה רֵאשׁוֹן וְהֶעֱלָה שֶׁנִּגְעָה בּוֹ שְׁנִי, הַלְכָּד אִם יֵשׁ בּוֹ כַּבִּיצָה הַכֵּל טָמֵא : **הִיתָה טְבוּלַת יוֹם מְנַעֶרֶת אֶת הַקְדָּרָה**. דְּהַשְׁתָּא יֵשׁ בָּאִשָּׁה זֹו שְׁתֵּי טָמְאוֹת, חֲדָא דְטְבוּלַת יוֹם וְאִידָּד דְסֵתֶם יָדִים שֶׁהֵם שְׁנִיּוֹת, כְּדִקְתָּנִי בְּיָדִים מְסֻאָבוֹת. וְתַרְוִיּהוּ צָרִיכִין מְשׁוּם סִיפָא **[ה]**. מְנַעֶרֶת, מְעַרָה **[ו]** מָה שֶׁבְּתוֹד הַקְדָּרָה. לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא, מְנַעֶרֶת, מְגִיסָה בְּתוֹד הַקְדָּרָה בְּכַף שְׁבִידָה : **סִפְק מִן הַקְדָּרָה נִתְּזוּ**. וְלֹא נִטְמָא מָה שֶׁבְּתוֹכָה : **סִפְק שְׁהַקְלַח**. שֶׁכָּלוּ מְלֵא מְשָׁקָה וְהוּא בְּתוֹד הַקְדָּרָה נִגַּע בְּיָדֵיהֶּ : **הַיָּרֵק פָּסוּל**. מְשׁוּם סִפְקָא דְטְבוּל יוֹם. אֲבָל מְשׁוּם סִפְק יָדִים לֹא, כְּדִתְנִן בְּפָרֵק ב' דְטְבוּל יוֹם (מִשְׁנָה ב), חֲמַר בְּטְבוּל יוֹם שֶׁסִּפְק טְבוּל יוֹם פּוֹסֵל אֶת הַתְרוּמָה, וְהַיָּדִים סִפְקוֹ טָהוֹר : **וְהַקְדָּרָה טָהוֹרָה**. דְּמְשׁוּם טְבוּל יוֹם לֹא מִטְמָאָה אֶפְלוּ וְדֹאִי נִגְעָה בְּמְשָׁקִין, דְּאִין טְבוּל יוֹם עוֹשֶׂה מְשָׁקָה תַּחֲלָה, כְּדִתְנִן (פָּרָה פ"ח מ"ו), כָּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְרוּמָה מִטָּמֵא אֶת הַמְשָׁקִין לְהִיּוֹת תַּחֲלָה חוּץ מִטְבוּל יוֹם. וְאִי מְשׁוּם יָדִים, לֹא מִטְמָאָה, דְּכִיּוֹן דְסִפְקָא הוּא שְׁמָא נִתְּזוּ עַל יָדֵיהֶּ, מְסֻפִּיקָא קְדָרָה טָהוֹרָה, שֶׁסִּפְק יָדִים לְטָמֵא,

---

ב פֵּרֶק - מִשְׁנָה ב

הָאוֹכֵל אֲכָל רֵאשׁוֹן. נַעֲשֶׂה גוֹפּוֹ רֵאשׁוֹן לְהִיּוֹת מִגְעוֹ שְׁנִי. וְהָאוֹכֵל אֲכָל שְׁנִי נַעֲשֶׂה גוֹפּוֹ שְׁנִי, וְאִם נִגַּע בַּתְרוּמָה פְּסָלָה. אֵלּוּ מְשֻׁמְנָה עֶשֶׂר דָּבָר שֶׁנִּזְוָרוּ בּוֹ בַּיּוֹם. וְדוֹקָא שֶׁאֲכָל חֲצִי פָּרִס **[ז]**, שֶׁהוּא בִּיצָה וּמְחַצָּה לְהַרְמַב"ם וְשְׁתֵּי בִיצִים לְרִש"י, שֶׁזֶּהוּ שְׁעוֹר אֲכָלִים לְפִסֵּל אֶת הַגּוֹיָה : **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר הָאוֹכֵל אֲכָל רֵאשׁוֹן וְאֲכָל שְׁנִי נַעֲשֶׂה גוֹפּוֹ שְׁנִי**. דְּסָבִירָא לִיהֶּ דְלֹא מְשׁוּיָנִין לִיהֶּ לְאוֹכֵל כְּמֵאֲכָל עֲצָמוֹ, וְהָאִי דְמְשׁוּי לְאוֹכֵל אֲכָל שְׁנִי וְלֹא שְׁלִישִׁי, לְפִי שֶׁמְצִינּוּ שְׁנִי עוֹשֶׂה שְׁנִי עַל יָדֵי מְשָׁקִין **[ט]**, שֶׁהַמְשָׁקִין שֶׁנִּטְמָאוּ בְּשְׁנֵי

הו נעשים תחלה והנוגע בהם הוי שני, ואי הוה משוינן ליה לאוכל אכל שני שלישי לא היה פוסל את התרומה, דאין שלישי עושה רביעי בתרומה, וחכמים גזרו על האוכל אכל שני שיהיה פוסל את התרומה, משום דזמנין אכיל אכלים טמאים ושדי משקין של תרומה לתוך פיו בעוד שאכלים טמאים בפיו ופסיל להו, הלכך אף על גב דבאוכל אכל ראשון לא משוינן ליה לאוכל כמאכל עצמו, באוכל אכל שני משוינן ליה שני כמו המאכל, כדי שיפסל את התרומה: **שלישי שני לקדש**. האוכל אכל שלישי נעשה גופו שני לקדש **[י]**, ועביד שלישי ורביעי בקדש: **ולא שני לתרומה**. דאי נגע בתרומה לא פסלה. ומיהו אסור הוא לאכל בתרומה, והכי מוכח **[יא]** בגמרא פרק ב' דחלין **[דף לד]**: **בחלין שנעשו על טהרת תרומה**. כלומר האי אוכל אכל ראשון ואוכל אכל שני ושלישי דתנינן במתניתין, בחלין שנעשו על טהרת תרומה קמירי, דחלין גרידא אין בהם שלישי:

פרק ב - משנה ג

הראשון שבחלין טמא ומטמא. תרומה. שפכר של תרומה שנגע בראשון של חלין, נעשה שני ופוסל את השלישי: **והשני**. שבחלין. פוסל את התרומה ואינו מטמא, דשלישי דתרומה לא עביד רביעי, הלכך שלישי דתרומה לא מקרי טמא אלא פסול: **והשלישי**. של חלין. הכי קאמר, ואם יש באותו חלין שלישי, כגון שנעשו על טהרת תרומה: **נאכל בנזיד הדמע**. בתבשיל **[שתרומה]** מערבת בו. והתרומה קרויה דמע, שנאמר **(שמות כב)** מלאתה דדמע לא תאחר. ובפרק ב' דחלין מוכיח דדוקא כשאין בנזיד הדמע פזית תרומה בכדי אכילת פרס הוא דשרי ליה לאכל אכל שלישי, אבל אי איכא פזית תרומה בכדי אכילת פרס, אסור, דקימא לן האוכל אכל שלישי מחלין שנעשו על טהרת תרומה, נפסל גופו מלאכל בתרומה:

פרק ב - משנה ד

הרביעי נאכל בנזיד הקדש. כלומר, ואם יש באותה תרומה רביעי, כגון שנעשית על טהרת הקדש. וכן החמישי נאכל בנזיד הקדש דקתני לקמן, הכי קאמר, ואם יש באותו קדש חמישי, כגון שנעשה על טהרת חטאת של אפר פרה, דאמרינן בגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת נאכל בנזיד הקדש, מתר לערב בו תבשיל של קדש טהור:

פרק ב - משנה ו

השני שבחלין מטמא משקה חלין. דכל הפוסל את התרומה מטמא משקים להיות תחלה: מטמא משקה קדש. דכל הפוסל את הקדש מטמא משקין (קדש) להיות תחלה לקדש: שנעשו על טהרת הקדש. כלומר, הא דאמרינן דשלישי של תרומה פוסל ולא מטמא אכלי קדש, הני מלי כשנעשית על טהרת הקדש. אבל נעשית על טהרת תרומה, שלא שמרהו על טהרת הקדש, השלישי מטמא שנים ופוסל אחד בקדש. שטהרתה של תרומה טמאה היא אצל הקדש, והרי זה השלישי דתרומה חשוב אצל הקדש כאלו נטמא בשרץ עצמו [יז]:

פרק ב - משנה ז

רבי אליעזר אומר שלשתן שוין. כדמפרש ואזיל, דלית ליה לרבי אליעזר טהרתה של תרומה טמאה היא אצל הקדש: השלישי שבכלן. לא משפחת שלישי בחלין אלא אם כן נעשו על טהרת תרומה [יט]. ואין הלכה כרבי אליעזר:

פרק ב - משנה ח

האוכל אכל שני לא יעשה בבית הבד. לא יתעסק לעשות שמן בבית הבד, דהא מודה רבי יהושע לעיל לרבי אליעזר שהאוכל אכל שני הוא עצמו נעשה שני ופוסל את התרומה ומטמא משקין להיות תחלה, (דהיינו השמן): על גב הקדש. על טהרת הקדש: הרי אלו כחלין. ואין באים לכלל שלישי [יט]: הרי אלו כתרומה. ויש בהם שלישי. והני תנאי תרוניהו סבירא להו חלין שנעשו על טהרת הקדש לאו כקדש דמו, ושאיין לה דבר שעושה רביעי [יז] בקדש אלא קדש מקדש [יח] בלבד, ופליגא אמתניתין דלעיל דקתני השלישי שבכלן פוסל לאכלי קדש:

הַרְטָב וְהַגְרִיסִין. שֶׁהוּן מְשָׁקָה טוֹפֵחַ. שֶׁהוּן לַחִין כָּל כֶּדֶף שֵׁישׁ בְּהוּן טוֹפֵחַ עַל מְנַת לְהַטְפִיחַ: **הָרִי אֱלוֹ תַחֲלָה.** דְּחֻשׁוּבִים כְּמִשְׁקִין: **קָרְשׁוּ הָרִי אֱלוֹ שְׁנַיִם.** דְּכִיּוֹן שֶׁנִּקְרְשׁוּ, חֻשׁוּבִים כְּאֲכָלִים שֶׁנִּגְעוּ בְּמִשְׁקִין: **חֲזָרוּ וְנִמְחוּ כְּבִיצָה מִכּוֹן טְהוֹר.** דִּינִצָּא מֵהוּן תּוֹרַת אֲכָל וְיָרַד עֲלֵיהוֹן תּוֹרַת מְשָׁקָה, וּפְרָחָה טְמֵאָתוֹ כְּשֶׁנִּשְׁתַּנּוּ, וְאִין לְמִשְׁקָה זֶה מִי שֶׁיִּטְמְאֵנוּ, דְּמַכִּי יִצְאָת טְפָה רֵאשׁוּנָה אֲמַעִיט הָאֲכָל מִכְּבִיצָה, וּפְחוֹת מִכְּבִיצָה אִין מְטֵמָא אַחֲרִים. אֲבָל יוֹתֵר מִכְּבִיצָה טְמָא, כְּדִמְפָרֵשׁ טַעְמָא, דְּמַכִּי יִצְאָת טְפָה רֵאשׁוּנָה נְטֵמָאת אוֹתָהּ טְפָה בְּכְבִיצָה אֲכָל טְמָא, וְכִשְׁנִמְחָה אַחֵר כֶּדֶף כְּלוֹ חֲזָרָה הַטְפָה וְטֵמְאָה אֶת

הַשְּׁמֹן תַּחֲלָה לְעוֹלָם. וְאֵף עַל פִּי שֶׁקָרַשׁ אִינוּ יוֹצֵא מִתּוֹרַת מְשָׁקָה: **רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר אֵף הֵיִן.** שֶׁקָרַשׁ אִינוּ יוֹצֵא מִתּוֹרַת מְשָׁקָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי: **גוֹשׁ שֶׁל זֵיתִים.** זֵיתִים הַרְבֵּה מִחֻבָּרִים יַחַד. וּבְגוֹשׁ טְמָא אִירִי: **כְּבִיצָה מִכּוֹן טְהוֹר.** הַתְנַוֵּר. דְּאִין אֲכָל מְטֵמָא כְּלִי. וּמִשְׁקָה הַיּוֹצֵא מִן הַגּוֹשׁ מִחֻמַּת הֶסֶק אִין לוֹ בְּמָה יִטְמָא, דְּמַכִּיּוֹן דִּינִצְאָת טְפָה רֵאשׁוּנָה חֲסֵר לִיהַּ מִכְּבִיצָה. אֲבָל כְּשֵׁישׁ בְּגוֹשׁ יוֹתֵר מִכְּבִיצָה, כְּשֶׁיִּצְאָת טְפָה רֵאשׁוּנָה עֲדִין נִשְׁאַר בְּגוֹשׁ כְּבִיצָה, וְנְטֵמְאָה הַטְפָה בְּגוֹשׁ, וְחֲזָרָה לְהִיּוֹת תַּחֲלָה, וְטֵמְאָה הַטְפָה אֶת הַתְנַוֵּר, שֶׁמִּשְׁקִין מְטֵמְאִים כְּלִי: **אִם הֵיוּ פְרוּדִים.** אִם הֵיוּ הַזֵּיתִים פְּרוּדִים, שֶׁאִינֶן גּוֹשׁ: **אֲפֵלוּ הוּן מְאָה.** כְּלוֹמֵר אֲפֵלוּ הוּן שְׁעוֹר מְאָה בִּיצִים אִין מִצְטָרְפִין לְכְּבִיצָה לְטֵמָא אֶת שְׁמֹן הַיּוֹצֵא, לְהִיּוֹת תַּחֲלָה:

וּבְלִבְדֵּי טָלָא יִגַּע בְּמִשְׁקִין. כְּגוֹן שֶׁדָּרְכָן בְּפִשׁוּטֵי כָּלֵי עֵץ שֶׁאֵינָן מְטַמְּאִים, דְּהִשְׁתָּא אֵין כָּאן מִי שֶׁיְטַמֵּא הַמִּשְׁקִין אֶלָּא הַזְּגִין שֶׁנִּגְעוּ בְּהוֹן טָמֵא מֵת, שֶׁהָרִי לֹא נִזְהָר מִנְּגִיעַתּוֹ אֶלָּא מִשְׂיָצָא מִשְׁקָה, וְכִשְׁהַמִּשְׁקִין נוֹגְעִים בַּזְּגִין כְּבָר חָסֵר שְׁעוֹר כְּפִיּוּצָה, וְאֵין אֶכְל מְטַמֵּא בְּפָחוֹת מְכַפִּיּוּצָה: **יִתֵּר מְכַפִּיּוּצָה טָמֵא.** שֶׁפִּיּוֹן שֶׁיְצָאָה טָפָה רֵאשׁוֹנָה נְטַמֵּאת בְּכַפִּיּוּצָה, דָּאָף עַל גַּב דְּאֵין מִשְׁקָה הַנִּבְלָע בְּאֶכְל מְקַבֵּל טָמְאָה עֲמוֹ, מִשְׁלִים הוּא אֶת שְׁעוֹרוֹ. דְּדַכּוֹתֵיהּ אֲשַׁכְּחָן בְּסָמוּךְ גַּבֵּי כְּזִית מִן הַמֵּת וּמִן הַנִּבְלָה שֶׁנִּתְמַעֲטוּ בְּחִמָּה וְהִנִּיחוֹן בְּגִשְׁמִים וְתַפְחוֹ, דְּגִשְׁמִים הַמְּבַלְעִים מִשְׁלִימִין לְכַשְׁעוֹר:

הָרִי אֵלוֹ טְהוֹרִים. אֶכְפִּיּוּצָה אֶכְלִים וְאֶכְזִית מִן הַמֵּת וְכְזִית מִן הַנִּבְלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשְּׂרָץ קָאִי **[ג]**: הַנִּיחוֹן בְּגִשְׁמִים וְנִתְפָּחוּ טָמֵאִין. דְּכָל הַשְּׁעוֹרִים בְּתֵר גּוֹדְלֵיהוּ אֲזֻלִּין **[ה]**. וּמִהֲכָא קִימָא לָן דְּאֵין דְּחוּי אֲצֵל אַסוּרִים **[ו]**:

אם טמאות טמאות. כִּי הָא דְתִנְנָן לְקַמּוֹן בְּפִרְקֵי הַשְּׂרָץ וְהַצְּפָרְדֵּעַ **[משנה ז]** נִגְעוּ בְּאַחַד בְּלִילָה וְאֵין יָדוּעַ אִם חֵי אִם מֵת וּבִשְׁחַר עֲמִד וּמִצָּאוּ מֵת, חֲכָמִים מְטַמְּאִים, שְׁכָל הַטְּמֵאוֹת פִּשְׁעַת מְצִיאתָן. וְדוּקָא בְּמָקוֹם מְצִיאתָן, לְמַעוּטֵי נִגְעוּ בְּאַחַד בְּלִילָה בְּזוּיָת זֹו וּלְמַחֵר מְצָאוּ מֵת בְּזוּיָת אַחֲרֵת וְכִיּוּצָא בְּזָה: **אם מכסות מכסות.** כְּגוֹן כָּלֵי חָרָס הַמְּקוֹף צְמִיד פְּתִיל, לֹא אֲמַרִּין שְׁמָא בְּשַׁעָה שְׁהִיהָ הַמֵּת בְּאֶהֱלֵהּ הִיא מְגַלָּה וְעַכְשָׁיו מְכַסָּה, אוֹ אִם מְצָאוּ מְגַלָּה לֹא אֲמַרִּין שְׁמָא בְּשַׁעָה שְׁהִיהָ הַמֵּת **(בְּאֶהֱלֵהּ)** הִיא מְכַסָּה וּמְקוֹף צְמִיד פְּתִיל: **מחט שנמצאת מלאה חלדה.** שֶׁמַּעֲכַבֵּת אֶת הַתְּפִירָה, דְּחֻלְדָּה כְּזוֹ מְטַהֲרָתָה מִיָּדֵי טְמֵאתָה: **או שבורה טהורה.** וְלֹא אֲמַרִּין שְׁמָא כְּשֶׁהִיתָה שְׁלֵמָה נְטַמְּאָה וְכִשְׁיִתְקַנְוָה וְתַחֲזֹר שְׁלֵמָה תַּחֲזֹר לְטְמֵאתָה הַיְשָׁנָה **[ז]**.

וְהִינוּ פְרוּשָׁא דְאִם טְהוּרוֹת טְהוּרוֹת דְתַנּוּ לְעִיל:

פרק ג - משנה ו

בְּחִזְקַת טְהוּרָה. וְאִם עַל גַּב דְּסַפֵּק טְמֵאָה בְּרִשּׁוֹת הִיחִיד סַפְקוֹ טְמֵא וְהָאִי מִבּוּי רִשּׁוֹת הִיחִיד הוּא, אֶפְלוּ הֵכִי כִּינּוּ דְסַפְקָא הוּי בְּדָבָר שְׂאִין בּוּ דַעַת לְשֵׁאל, כְּגוֹן חֲרֵשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן, סַפְקוֹ טְהוּר, דְּהֵכִי יִלְפִינּוּ מִקְרָאֵי דְכַתִּיב [וַיִּקְרָא ז'] וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טְמֵא לֹא יֵאָכֵל, מִשְׁמַע וְדָאֵי טְמֵא לֹא יֵאָכֵל, סַפֵּק טְמֵא יֵאָכֵל, וְכַתִּיב כָּל טְהוּר יֵאָכֵל בְּשָׂר, וְדָאֵי טְהוּר הוּא דִּיאָכֵל, הָא סַפֵּק טְמֵא סַפֵּק טְהוּר לֹא יֵאָכֵל, אֶלָּא לָאוּ שְׁמַע מִנָּה כָּאֵן שְׂיֵשׁ בּוּ דַעַת לְשֵׁאל כָּאֵן שְׂאִין בּוּ דַעַת לְשֵׁאל [ח]: **וְכָל הַפִּקְחֵי.** שְׂיֵשׁ בּוּ דַעַת לְשֵׁאל. אִם לֹא יָדַע אִם הֵלֶךְ בְּמַקּוֹם טְמֵאָה אִם לָאוּ, בְּחִזְקַת טְמֵאָה הוּא. דְּסַפֵּק טְמֵאָה בְּרִשּׁוֹת הִיחִיד סַפְקוֹ טְמֵא, מִסּוֹטָה יִלְפִינּוּ [ט], דְּסַפְקָא הִיא אִם נְטִמָּאת אִם לָאוּ, וְסַפֵּק זֶה בְּמַקּוֹם סְתִירָה הוּא דְהִינוּ רִשּׁוֹת הִיחִיד, וְאָמַר רַחֲמֵנָא וְנִסְתַּרְהּ וְהִיא נְטִמָּאָה, וְסוֹטָה יֵשׁ בָּהּ דַעַת לְשֵׁאל אִם נְטִמָּאָה אִם לָאוּ:

פרק ג - משנה ז

וְאִין הַשּׁוֹשְׁנִים אֶלָּא בְּמַקּוֹם הַטְּמֵאָה. שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׂיִקַּח הַשּׁוֹשְׁנִים אֶלָּא אִם כֵּן יִכְנֵס לְבֵית הַקְּבָרוֹת: **טְהוּר.** כִּינּוּ דְאֵיכָא לְמַתְלֵי בְּאַחַר, שְׂמָא לְקָטָן אַחַר וְנִתְנָן לוֹ, דְּתִינּוּק אִין בּוּ דַעַת לְשֵׁאל וְסַפְקוֹ טְהוּר: **וְכֵן חֲמוּר.** שְׁהִיָּה עוֹמֵד בְּמַקּוֹם טְהוּרָה וְלֹא יִדְעִינּוּ אִם נִכְנֵס בְּמַקּוֹם טְמֵאָה [י]: **כְּלִיו טְהוּרִים.** לְפִי שְׂאִין בּוּ דַעַת לְשֵׁאל:

פרק ג - משנה ח

תִּינּוּק שְׁנִמְצָא בְּצַד עֵסָה. תִּינּוּק טְמֵא שְׁנִמְצָא בְּצַד עֵסָה טְהוּרָה וְחֲתִיכָה שֶׁל עֵסָה זֶה בְּיָדוֹ: **רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר.** רַבִּי מֵאִיר לְטַעֲמִיָּה דְחִישׁ לְמַעוּטָא

וְסִבֵּר דָּרַב תִּינוּקוֹת מְטַפְּחִים בְּעֵסָה, וְשָׂמָא לָקַח הוּא עֲצָמוּ אֶת הַבֶּצֶק
 וְטִמָּא אֶת הָעֵסָה, וּמַעוּט אֵין מְטַפְּחִים וְשָׂמָא אָדָם טְהוֹר לָקַח וְנָתַן לוֹ **[יב]**,
 וְעֵסָה זֹו בְּחִזְקַת טְהוֹרָה עוֹמְדַת, סִמְךָ מַעוּטָא לְחִזְקָה וְאַתְרַע לֵה רַבָּא, וְהוּי
 פִּלְגָא וּפְלַגָא וְטְהוֹר לְעֵנִין תִּינוּק שְׂאִין בּוּ דַעַת לְשָׂאֵל: **וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים**.
 לְטַעֲמִיהוּ דְלֵא חִישִׁי לְמַעוּטָא **[יג]**, וְרַב תִּינוּקוֹת מְטַפְּחִים. וְהִלְכָה
 בְּחֲכָמִים: **נְקִירַת**. נְקִבִים נְקִבִים יֵשׁ בְּעֵסָה מִחֲמַת הַתְּרַנְגוּלִים שְׁנִקְרוּ בֵּה:
שְׂיִנְגְבוּ אֶת פִּיהֶם בְּאַרְץ. דְרָךְ הַתְּרַנְגוּלִים לְאַחַר שְׂשֵׁתוּ מְנַגְבִין פִּיְהוּ בְּאַרְץ,
 הַלְפָךְ אִם יֵשׁ קַרְקַע מִפְּסַקַת בֵּין מְשַׁקִּין לְכַפְרוֹת כְּדִי שְׂיִוְכְלוּ לְנַגֵּב בֵּה פִיְהוּ
 לְאַחַר שְׂשֵׁתוּ, הַכַּפְרוֹת טְהוֹרִים. וְאִם לֹא, טְמֵאִים, שְׂהֲרִי נְטִמָּאוּ בְּמְשַׁקִּין
 טְמֵאִים שְׂהִיָּה בְּפִיְהוּ שֶׁל תְּרַנְגוּלִים **[יד]**. וְאַף עַל גַּב דְּבִשְׂיֵשׁ קַרְקַע מִפְּסַקַת
 מְסַפְּקָא לֹן אִם נִגְבוּ פִיְהוּ אִם לֹא, הוּי סִפְק טְמֵאָה בְּדַבְרֵי שְׂאִין בּוּ דַעַת
 לְשָׂאֵל, וְסִפְקוֹ טְהוֹר: **שְׂהוּא פְּקַח**. וְאִין דְרָכּוֹ לְשִׁתּוֹת כָּל זְמַן שְׂהוּא מוּצָא
 לְאָכֵל, שְׂהוּא אוֹמֵר כָּל שְׂעָה מְשַׁקִּין מְצוּיִין וְאִין כָּל שְׂעָה אֶכְלִין מְצוּיִין.
 וְהִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב:

ד

פרק

א

משנה

-

ד

פרק

הַזֹּרֵק. כְּפָר לְבִין הַמְּפִתְחוֹת. לֹא שְׂנָא זֶרֶק כְּפָר טְהוֹר לְבִין מְפִתְחוֹת
 טְמֵאוֹת, וְלֹא שְׂנָא זֶרֶק מְפִתְחוֹת טְמֵאוֹת לְבִין הַכַּפְרוֹת, וְלֹא נוֹדַע אִם נִגַּע
 הַכְּפָר הַטְהוֹר בְּמְפִתְחוֹת הַטְמֵאוֹת, טְהוֹר הַכְּפָר, דְּסַבִּירָא לִיָּה לְהֵאִי תִנְגָא
 זֹרֵק כְּמִי שְׂאִין בּוּ דַעַת לְשָׂאֵל דְּמִי: **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּפָר לְבִין הַמְּפִתְחוֹת**
טְמֵא. דְּסַבִּירָא לִיָּה לְרַבִּי יְהוּדָה זֹרֵק כְּמִי שְׂיֵשׁ בּוּ דַעַת לְשָׂאֵל דְּמִי, וְסִפְקוֹ
 טְמֵא. מִיְהוּ כְּשֶׁזֶרֶק [מְפִתְחֵם טְמֵא בֵּין כַּפְרוֹת], טְהוֹר, הוּאִיל וְהַטְמֵאָה אֵינָה נִחָה
 בְּמִקוֹם אֶלָּא עוֹבְרַת עַל הַטְהוֹר, סִפְקוֹ טְהוֹר. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.
 וְכַפָּר וּמְפִתְחוֹת דְּנִקְט בְּמִתְנִיתוֹן, הוּא הַדִּין לְכָל שְׂאָר דְּבָרִים הַנְּזַרְקִים,
 אֶלָּא מְשוּם דְּאוֹרְחִיהוּ דְּאֵינְשֵׁי לְזֶרֶק כְּפָר וּמְפִתְחוֹת זֶה לְזֶה, מְשוּם הַכִּי
 נִקְט:

פרק ד - משנה ב

סֵפֶק נִגַע סֵפֶק לֹא נִגַע סֵפֶקוֹ טְהוֹר. וְאֶפְלוּ בְרִשׁוֹת הַיְחִיד, וְאֶפְלוּ אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ דַעַת לְשֹׂאֵל אוֹחִז בְּטִמְאַהּ [ד]. שֵׁאִין לְטִמְאַהּ מְקוֹם שֶׁתְּהֵא נָחָה בּוֹ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּפִי הַחֲלָדָה אוֹ בְּפִי הַכֶּלֶב אֵינָה חֲשׂוּבָה נָחָה בְּמְקוֹם, אֲלֵא טִמְאַהּ עוֹבְרֶת הִיא, הַלְכָּד סֵפֶקוֹ טְהוֹר, וְאֶפְלוּ אוֹחִז בְּטִמְאַהּ הָאָדָם שֵׁישׁ בּוֹ דַעַת לְשֹׂאֵל:

פרק ד - משנה ג

הֵיוּ מְנַקְרִין בָּהֶן. אִם הִשְׁלִיכוּ הַחֲלָדָה אֶת הַשָּׂרָץ, וְהַכֶּלֶב אֶת הַנְּבֵלָה, מִפִּיהֶם עַל הָאֶרֶץ וְהֵיוּ מְנַקְרִים בָּהֶן, הֲרִי יֵשׁ מְקוֹם לְטִמְאַהּ וְסִפְקָה טִמְאָה:

פרק ד - משנה ד

סֵפֶק אָדָם. סֵפֶק הָאֶהִיל עַל הָאָדָם: **טִמְאָה.** שֵׁישׁ בּוֹ דַעַת לְשֹׂאֵל. וְאֵינוּ טְהוֹר מִטַּעֲמָא שֶׁהִטְמְאַהּ בְּפִי הָעוֹרֵב וְהִיא טִמְאַהּ עוֹבְרֶת, דְּכָל הַמְּאֵהִילִין חֲשׂוּבוֹת יֵשׁ לְטִמְאַהּ מְקוֹם, וְאֶפְלוּ הַנְּזַרְקִין: **סֵפֶק כְּלִים.** סֵפֶק הָאֶהִיל עַל הַכְּלִים: **טְהוֹר.** שֵׁאִין בָּהֶן דַעַת לְשֹׂאֵל: **הַמְּמַלָּא בְּעֵשְׂרָה דְלִיִּים.** זֶה אַחֵר זֶה: **וְנִמְצָא שָׂרָץ בְּאֶחָד מֵהֶן הוּא טִמְאָה וְכֻלָּן טְהוֹרִין.** וְהֵנִי מְלִי כְּשֵׁאִין [לדל] אֲגָנִים. אֲבָל יֵשׁ לָהּ אֲגָנִים, כְּלָן טִמְאִים, דְּשִׁמְאָה הַשָּׂרָץ הִיא בְּרִאשׁוֹן [ו], וְהִיא דְלֹא נִפְלַע עִם הַמֵּים אִימּוֹר אֲגָנִים עִבְבוּהוּ: **הָעֵלְיוֹן טְהוֹר.** וְלֹא חִישִׁינָן שִׁמְאָה מִן הָעֵלְיוֹן נִפְלַע לְתַחְתּוֹן:

פרק ד - משנה ה

עַל סֵפֶק בֵּית הַפָּרֶס. כְּגוֹן תְּרוּמָה שֶׁנִּכְנְסָה לְבֵית הַפָּרֶס, דְּהוּא שְׂדֵה שְׁנַחֲרֵשׁ בָּהּ קֶבֶר [ט] וְסֵפֶק אִם יֵשׁ בָּהּ עֵצִים כְּשֶׁעָרָה מִן הַמֵּת: **וְעַל סֵפֶק עֶפֶר הַבָּא מֵאֶרֶץ הָעַמִּים.** דְּכָל עֶפֶר הַבָּא מֵאֶרֶץ הָעַמִּים מְסִפְקִין לִיהָ בְּרִקְבָהּ [י] שֶׁל

מת. וּשְׁנֵי אֱלֹהִים, אֶרֶץ הָעַמִּים וּבֵית הַפָּרֶס, גָּזְרוּ בָהֶם שִׁיְהִיו מְטֻמָּאִים בְּמַגַּע
וּבְמִשָּׂא: **וְעַל סִפְקוֹ שֶׁל בְּגָדֵי עֵם הָאָרֶץ**. דְּכֻלְהוּ מְסַפְקָא לָן אִם יִשְׁבֵּה
עֲלֵיהֶן אֲשֶׁתּוֹ נָדָה: **וְעַל סִפְקֵי כָלִים הַנִּמְצָאִים**. דְּלֹא יִדְעִינָן אִם טְמֵאִים הֵן:
וְעַל סִפְקֵי רִקְיוֹ. דְּשָׂמָא שֶׁל זָב וְזָבָה הֵן, אוֹ דְנָדָה וְיִוֵּלְדַת: **מִי רִגְלֵי אָדָם**
שֶׁהוּ כֹנֵגד מִי רִגְלֵי בְהֵמָה. רְבוּתָא קִמְשָׁמַע לָן, דְּלֹא אִמְרִינָן מִדְּהַנִּי דְּבַהֲמָה
הַנִּי נִמֵּי דְּבַהֲמָה, וְאַף עַל גַּב דְּאִיכָּא תְּרֵי סִפְקֵי לְקַלָּא, סִפְקֵי דְּבַהֲמָה סִפְקֵי
דְּאָדָם, וְאַפְלוּ אִם תִּמְצִי לֹמֵר דְּאָדָם, שָׂמָא דְּאָדָם טְהוֹר **[יא]**. וְרַמְבַּ"ם
פָּרֵשׁ עַל פִּי הַתּוֹסֵפֶת, כְּגוֹן שֶׁנִּתְעַרְבוּ מִי רִגְלֵי אָדָם טְמֵא עִם מִי נִרְגְּלוּ
בְּהֵמָה חֲצִי בְּחֲצִי בְּשׂוּהָ, וְזֶהוּ שֶׁכֹּנֵגד מִי רִגְלֵי בְהֵמָה, וּמְסַפְקָא לָן אִם בְּטָלוּ
מִרְאִיהֶן שֶׁל מִי רִגְלֵי אָדָם וְיִהְיוּ כְּלָן טְהוֹרִין, אוֹ לֹא בְּטָלוּ וְיִהְיוּ כְּלָן
טְמֵאִין: **עַל וְדָאֵי מַגְעוֹן שֶׁהוּא סִפְקֵי טְמֵאָתָן**. יוֹדֵעַ וְדָאֵי שֶׁנִּגְעָה בָּהֶן תְּרוּמָה,
אֲבָל אֵינּוּ יוֹדֵעַ אִם הֵן טְמֵאִים אוֹ לֹא, כְּדִפְרִישְׁנָא סִפְקָא דְּכֻלְהוּ: **וְחֻכְמֵי**
אוֹמְרִים בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד תּוֹלִין. עַל סִפְקֵי מַגְעוֹן. וְלֹא שׁוֹרְפִים מְשׁוּם דְּהוּי
סִפְקֵי סִפְקָא לְקַלָּא, סִפְקֵי נִגְעֵי סִפְקֵי לֹא נִגְעֵי, וְאַפְלוּ אִם תִּמְצִי לֹמֵר נִגְעֵי, סִפְקֵי
טְמֵאִים סִפְקֵי טְהוֹרִים. וְאִין הִלְכָה כְּרַבֵּי יוֹסֵי דְּאָמַר עַל סִפְקֵי מַגְעוֹן שׁוֹרְפִין:

פרק ד - משנה ו

אֶחָד טְמֵא. לֹא טְמֵא וְדָאֵי שֶׁהוּא יָדוּעַ דְּשֶׁל זָב אוֹ שֶׁל זָבָה, דְּאִם כֹּן בְּרִשׁוֹת
הַיְחִיד לְשָׂרוֹף כְּשֶׂאֵר כָּל סִפְקֵי טְמֵאָה, אֲלֵא אֶחָד טְמֵא שֶׁהוּא מְסַתֵּם רִקְיוֹן,
וְאֶחָד טְהוֹר דְּיָדוּעַ שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם טְהוֹר. וְכִיּוֹן דְּאַפְלוּ נִגְעֵי וְדָאֵי בְּטְמֵא זֶה
שֶׁהוּא סַתֵּם רִקְיוֹן אֵינּוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן, הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא סִפְקֵי נִגְעֵי **[ב]** בְּטְהוֹר,
תּוֹלִין בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד בֵּין אִמְגָע בֵּין אִמְשָׂא בֵּין אֶהֱסֵט בֵּין בְּלַח בֵּין בְּיָבֵשׁ.
וְלֹא יָבֵשׁ כָּל כֶּדֶף שֶׁאִין יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהַשְׁרוֹת כְּמוֹת שְׁהִיָּה, דְּהַהוּא טְהוֹר
גְּמוּר אֲפְלוּ וְדָאֵי דְּזָב, אֲלֵא דְּיָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהַשְׁרוֹת לְכְמוֹת שְׁהִיָּה: **וְעַל מַגְעוֹן**
בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים בְּזִמְנוֹ שֶׁהֵם לַחִים. אִי אֲפָשֵׁר שֶׁלֹּא יִדְבַק מֵהֶן כָּל שֶׁהוּא בְּגוּף
הַנוֹגֵעַ בָּהֶן, וַיֵּצֵא מִכָּלל סִפְקֵי טְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, וְדִין רִשׁוֹת הַיְחִיד יֵשׁ
לוֹ כְּשֶׁנִּדְבַק כָּל שֶׁהוּא בְּגוּף הָאָדָם. אֲבָל רַק יָבֵשׁ שֶׁאֵינּוּ נִדְבַק, אִם נִגְעֵי בּוֹ
הוּי סִפְקֵי טְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים דְּסִפְקוֹ טְהוֹר: **וְעַל מִשְׁאֵן בֵּין לַחִין בֵּין**
יָבֵשׁ. דְּכֻשְׁנִתְלִשָּׁה הַטְּמֵאָה בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים וְנִשְׂאָת עַל גְּבֵי אָדָם, לֹא
חֲשִׁיבָא עוֹד טְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, אֲלֵא הִרִי הִיא כְּטְמֵאָה בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד,
כְּדָאֵמְרוּ: **הִיָּה רַק יְחִידִי**. מִהֲרַקִּין הַנִּמְצָאִים, סִפְקֵי שֶׁל אָדָם טְמֵא סִפְקֵי
שֶׁל אָדָם טְהוֹר: **וְנִגְעֵי בּוֹ וְנִשְׂאוֹ וְהִסִּיטוּ**. אֲפְלוּ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, וְאַחַר כֶּדֶף
נִגְעֵי בְּתְרוּמָה: **שׁוֹרְפִים עֲלָיו אֶת הַתְּרוּמָה**. כְּדִתְנִן בְּרִישָׁא, עַל וְדָאֵי מַגְעוֹן
שֶׁהוּא סִפְקֵי טְמֵאָתָן שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה:

פרק ד - משנה ז

סֵפֶק מַיִם שְׁאוּבִים. סֵפֶק אִם נָפְלוּ לַמְקוֹה זֶה מַיִם שְׁאוּבִים וּפְסוּלוּהוּ, אוֹ לֹא נָפְלוּ. אוֹ שֶׁרְאִינוּ שֶׁנָּפְלוּ בּוֹ מַיִם שְׁאוּבִין, סֵפֶק אִם הָיָה בָּהֶן שְׁלֵשָׁה לִגִּין שֶׁהוּא שְׁעוֹר כְּדִי לְפַסֵּל אֶת הַמְקוֹה, אוֹ לֹא הָיָה בָּהֶן כְּשְׁעוֹר. וְכִלְהוּ שְׁאָר סֵפֶקוֹת מְפַרְשִׁים לְקַמּוֹ בְּפִרְקִין:

פרק ד - משנה ח

סֵפֶק טַמְאָה צָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. סֵפֶק אִם נָגַע בְּטַמְאָה שֶׁצָּפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם אוֹ לֹא נָגַע: **בֵּין בִּפְלִים בֵּין בְּקַרְקַע.** בֵּין שְׁהַמַּיִם בְּכֵלִים בֵּין שְׁהַמַּיִם בְּקַרְקַע, טְהוֹר, דְּחָשִׁיב כְּאִלוֹ אֵין מְקוֹם לְטַמְאָה: **בִּפְלִים טַמְא.** דְּחָשִׁיב כְּאִלוֹ יֵשׁ מְקוֹם לְטַמְאָה. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: **סֵפֶק יְרִידָתוֹ טַמְא.** שֶׁדָּרָךְ אָדָם כְּשִׁיזָרַד לְבִרְכָה שֶׁל מַיִם, שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁבַמַּיִם בָּא עֲלָיו, מִחֲמַת הַהִסָּט שֶׁמִּתְחִיל לְרַחֵץ אֶת עַצְמוֹ. אֲבָל כְּשֶׁעוֹלָה מִן הַמַּיִם, הַדְּבָרִים שֶׁבַמַּיִם מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ וְהוֹלְכִים לְצַדֵּי הַבְּרָכָה: **אֶפְלוֹ אֵין שֵׁם אֵלָא מְלֵא הָאָדָם וְהַטַּמְאָה.** שֶׁהַמְקוֹם צָר בְּדָרָךְ שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא יִגַּע, אֶפְלוֹ הִכִּי טְהוֹר, קִסְבֵּר דְּטַמְאָה צָפָה אֵינָה מְטַמְאָה. כִּדְ מְצַאֲתִי. אֲבָל רַמְבַּ"ם פִּרְשׁ, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָדַע בְּוַדָּאִי שֶׁנָּגַע בְּטַמְאָה, טְהוֹר. נִרְאָה שֶׁאִם הָיָה בְּדָרָךְ שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא יִגַּע, טַמְא:

פרק ד - משנה ט

סֵפֶק מְשָׁקִים לְטַמְא. מְשָׁקִים טְהוֹרִים שֶׁנֹּלַד בָּהֶן סֵפֶק אִם קִבְּלוּ טַמְאָה אִם לֹאוֹ, סֵפֶקוֹן טַמְא, כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאַזִּיל: **לְטַמְא טְהוֹר.** וְאִם הַמְשָׁקִין טַמְאִין וַיֵּשׁ לָנוּ סֵפֶק אִם טַמְאוּ הַדְּבָר הַטְּהוֹר אִם לֹאוֹ, סֵפֶקוֹ טְהוֹר: **וְזָרְקָה לְבֵין הַכְּפָרוֹת כּוֹ' סֵפֶקוֹ טְהוֹר.** וְכַגּוֹן שֶׁהָיָה לָנוּ סֵפֶק אִם לְאַחַר שֶׁנָּח הַמִּמְקָל נָגַעוּ הַמְשָׁקִים בְּכְפָרוֹת אוֹ לֹא נָגַעוּ. דְּאִי בְּשַׁעַת זְרִיקָה, הָיָה לִיָּה טַמְאָה שְׂאִין לָהּ מְקוֹם, וְאֶפְלוֹ בְּשַׁרְךְ דְּאוֹרִיתָא סֵפֶקוֹ טְהוֹר, כִּינּוֹן שֶׁהַטַּמְאָה נִזְרְקָה. וְאִם תִּיאַמַר אֶכְתִּי תַפּוּק לִיָּה [דְּטְהוֹר] אֶפְלוֹ בְּשַׁרְךְ מְשׁוּם דְּאֵין בּוֹ דַּעַת לְשֶׁאֵל.

ויש לומר דאיכא לאוקמי מתניתין כשאדם אוחו הכפרות:

פרק ד - משנה י

ספק משקין לאכלין טמא. קסבר רבי יוסי טמאת משקין לטמא אחרים דאורייתא **[יח]**, דדריש קרא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא, לטמא את אחרים, הלכך ספק משקין לטמא אכלין, טמא: **ולכלים טהור.** דטמאת משקין לטמא כלים מדרבנן, משמנה עשר דבר שגזרו בו ביום **[יט]**. ותנא קמא דפליג עליה דרבי יוסי דריש וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא, אבל לא לטמא את אחרים, וטמאת משקין לטמא אכלים ומשקין דרבנן, הלכך ספק טמאת משקין לטמא אחרים טהור. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק ד - משנה יא

ספק ידים לטמא. מי שהיו ידיו טהורות וספק נגע באכלים טמאין או במשקין טמאין ונטמאו ידיו, ספק לא נגע ולא נטמאו ידיו: **ולטמא.** היו ידיו טמאות, ספק נגע באכלים ומשקין וטמאן, ספק לא נגע: **ולטהר.** היו ידיו טמאות וטהרו, ספק נטהרו כראוי אם לאו. בכל הספקות הללו, ספקו טהור: **ספק רשות הרבים.** ספק טמאה ברשות הרבים, טהור, שכן מצינו צבור עושים את הפסח בטמאה, אם טמאה ודאית התרה לצבור, קל וחמר ספק טמאה **[כ]**: **ספק דברי סופרים.** כגון כל הנד דחשיב, דכלהו משמנה עשר דבר שגזרו בו ביום, ומפרשין הן במסכת שבת פרק קמא: **אבל דבר שהוא אב הטמאה והוא מדברי סופרים.** כגון דם תבוסה, ונכרים שעשאום כזבים, וכיוצא באלו **[כא]**, אם נסתפק אם נגע בהן אם לא נגע: **ספקו טמא.** ומיהו אב הטמאה מדברי סופרים שהוא עצמו מספק, כגון בית הפרס דאיכא ספקא אם יש בו עצם פשערה אם לאו, בהא תנן לעיל דעל ודאי מגען שורפיו, ועל ספק מגען אין שורפיו, דהוי ספק ספקא:

פרק ד - משנה יב

זו טהרת פרישות. דתנו, בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, ובגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה. ואם נסתפק אחד מן הפרושים שאוכלין לחלהו בטרה, אם נגע בבגדי עם הארץ אם לא נגע, וכן אוכל תרומה שנסתפק אם נגע בבגדי הפרושים ונטמא בהן לתרומה, ספק טהור: ספק שרצים. השליך שרץ בין הכפרות, ספק נגע בכפרות בשעה שעבר עליהן, ספק לא נגע, אם מצא אותו שאינו נוגע, הרי הכפרות כשעת מציאתן וספקן טהור: עד שלא נזקק לטמאה. בפרק ה' דנגעים מפרש כיצד: ספק נזירות. כגון שאמר הריני נזיר אם יש בכרי הנה מאה כור, הלך ומצאו שנגנב או שאבד, ספק הנה בו, ספק לא הנה בו, מתר לשפות יין ולהטמא למתים: ספק בכורות. ספק אם הוא פטר רחם אם לאו: אחד בכורי אדם. פטור מלתת חמש סלעים לפהו: אחד בכורי בהמה טמאה. פטר חמור: שהמוציא מחברו עליו הראיה. דאמר ליה לפהו, איתי ראיה דהוא בכור וישקול:

פרק ד - משנה יג

ספק קרבנות. כיצד, האשה שיש עליה ספק חמש לידות וכו': מביאה קרבן אחד. חטאת העוף הבא על הספק: ואוכלת בזבחים. שהקרבן הנה לגמור טהרתה בא והרי הוא כטבילה, שאם נטמאת האשה כמה טמאות, טבילה אחת עולה לכלן, אף קרבן זה כן: ואין השאר עליה חובה. לא הצריכה חכמים להביאן. שאף האחד בקשי התירו להקריב ספק מליקת חליו למזבח, אלא כדי לעשות לה תקנה לטהר לאכל בקדשים:

פרק ה

פרק ה - משנה א

הַשְּׂרָץ. שֶׁרֶץ מְטֵמָא בְּמַגֵּעַ וְלֹא בְּמִשָּׂא: צִפְרֻדֵּעַ. טְהוֹר. וּלְפִי שֶׁצִּפְרֻדֵּעַ דּוֹמָה לְצָב וְטֵעוּ בֵּיהּ, מְשׁוּם הָכִי נִקֵּט צִפְרֻדֵּעַ: כְּזֵית מִן הַמֵּת. מְטֵמָא בְּאֵהָל. וּנְבִלָה אֵינָהּ מְטֵמָאָה בְּאֵהָל: עֵצִים מִן הַמֵּת. מְטֵמָא בְּהֶסֶט, וְעֵצִים דְּנְבִלָה טְהוֹר: גּוֹשׁ מִבֵּית הַפָּרֶס וְגוֹשׁ מֵאַרְץ הָעַמִּים. מְטֵמָאִים בְּמַגֵּעַ וּבְמִשָּׂא וְאִין מְטֵמָאִין בְּאֵהָל: שְׁנֵי שְׂבִילִין אֶחָד טָמֵא. שְׂאֶחָד מֵהֶן קִבֵּר מְטֵל בּוֹ לְרַחְבּוֹ, וּמִמֵּלֵא אֶת כָּלּוֹ, וְאִין עוֹבֵר בּוֹ שְׂלֵא יֵאָהֵל: הָאֵהֵל עַל אֶחָד מֵהֶן. עַל כְּזֵית מִן הַמֵּת וְכְזֵית מִן הַנְּבִלָה קָאִי: הַסֵּיט אֶחָד מֵהֶן. [עַל עֵצִים מִן הַמֵּת וְעֵצִים מִן הַנְּבִלָה, וְכוּ] אֶגּוֹשׁ מֵאַרְץ טְהוֹרָה וְגוֹשׁ מִבֵּית הַפָּרֶס וְגוֹשׁ מֵאַרְץ הָעַמִּים קָאִי, דְּמְטֵמָאִין בְּהֶסֶט: רַבִּי עֲקִיבָא מְטֵמָא. דְּסִבִּירָא לִיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּסַפֵּק טָמָאָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים סִפְקוֹ טְהוֹר הֵנִי מְלִי כְּשֶׁעָשָׂה טְהוֹרוֹת [א], כִּיּוֹן דְּאִין לָהֶם תְּקִנָּה כְּשֶׁנְּטָמְאוּ. אֲבָל לְגַבִּי גִבְרָא לְהַצְרִיכוֹ טְבִילָה וְהִזָּאָה, סִבִּירָא לִיהּ דְּצָרִיךְ טְבִילָה וְהִזָּאָה, שְׁמָא הַיּוֹם וּמָחָר יִתְבַּרֵּר הַדָּבָר שֶׁנְּטָמָא: וְחַכְמִים מְטַהְרִים. דְּאֶפְלוּ גִבְרָא דְּאִית לִיהּ תְּקִנְתָּא לֹא מְצַרְכִּינָן לִיהּ טְבִילָה וְהִזָּאָה. וְהִלְכָה כְּחַכְמִים:

פרק ה - משנה ב

אֶחָד שֶׁאָמַר נִגְעָתִי בָּזָה. אֵה שֶׁרֶץ וְהַצִּפְרֻדֵּעַ דְּרִישָׁא קָאִי, דְּצִפְרֻדֵּעַ דּוֹמָה לְצָב וְטֵעוּ בֵּיהּ: שְׂדֵרְךָ בְּנֵי אָדָם לְהִלָּךְ. שְׂאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְמַנְעַע עֲצָמוֹ שְׂלֵא יִלָּךְ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים [ב], הַלְכָךְ סִפֵּק שְׂבִילִין טְהוֹר. אֲבָל מַגֵּעַ אֶפְשָׁר לְאָדָם שְׂלֵא לָגַע, הַלְכָךְ כִּי מְסַפְקָא לִיהּ אִי נִגַּע אִי לֹא נִגַּע, סִפְקוֹ טָמֵא. וְאִין הִלְכָה לֹא כְּרַבִּי עֲקִיבָא וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי:

פרק ה - משנה ג

הִזָּה וְשָׁנָה. הִזָּה בְּשִׁלְיָשִׁי, וְשָׁנָה בְּשִׁבְעִיעִי: אֵלוּ וְאֵלוּ תְלוּיוֹת. אָף עַל גִּבּ דְּבִשְׁנַיִם שֶׁהִלְכוּ מוֹקְמִינָן כָּל חַד בְּחִזְקַת טְהוֹרָה, כְּדִתְנִן לְקָמֹן, הִכָּא גַבִּי חַד בְּתַרִּי זְמַנִּי לֹא שִׁיךְ לְטְהוֹר בְּקִימוֹת, דְּאֶפְלוּ בְּשָׁנִים כְּשֶׁבָאוּ לְשִׂאל בְּבֵת אַחַת, טָמְאִין. וְחַד אֶפְלוּ בָּזָה אַחַר זֶה כְּבֵת אַחַת דְּמִי: וְהַשְּׁנִיּוֹת יִשְׁרְפוּ. דְּוִדָּאִי טָמֵא הִזָּה כְּשֶׁנִּעְשׂוּ:

פרק ה - משנה ה

אם נשאלו. כל אחד לחכמים על ספקו בפני עצמו, אין בית דין יכולין לטמאן, דהא קימא לן ספק טמאה ברשות הרבים ספקו טהור. ואם באו בבת אחת, הואיל ובהוראה אחת יש לנו לומר טמאין אתם או טהורים אתם, אי אפשר לנו לומר טהורים אתם, שהרי אחד ודאי טמא: **רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין.** לא נחלקו רבי יוסי ורבי יהודה כשבאו לשאל בבת אחת, דדברי הכל טמאין **(ו)**. וכשבאו לשאל זה אחר זה דברי הכל טהורים **(ז)**. על מה נחלקו, על הבא לשאל עליו ועל חברו, דרבי יהודה מדמי ליה לזה אחר זה, ורבי יוסי מדמי ליה לבת אחת. והלכה כרבי יוסי:

פרק ה - משנה ו

אכל אחד מהו. תנא טמאה דאורייתא וקתני טמאה דרבנן. ופלוגתיהו דרבי יהודה ורבי יוסי הקא נמי בבא לשאל עליו ועל חברו, כפלוגתיהו לעיל. והלכה כרבי יוסי:

פרק ה - משנה ז

על רקו שורפים. שעל רקים הנמצאים שורפים את התרומה, כדתנן בפרקין דלעיל, ואף על פי שהן ספק, ולא אזלינן בתר רבא: **ועל בגדיו הולכים אחר הרב.** אם רב אנשי אותה העיר זבים וזבות **(ח)**, שורפין: **כליו טמאין מדרס.** אף על גב דבישב ובא אחד ודרס הולכין אחר הרב, ישן שאני, דחישנין שמה רב בני אדם דרסו על בגדיו ואחד מהו זב או זבה: **וחכמים מטהרין.** פיון דהוי ספק טמאה ברשות הרבים, טהור, שמה לא דרס כלל: **נגע באחד בלילה.** ברשות הרבים דוקא מירי: **וחכמים מטמאין.** אם ראהו חי מבערב אף על פי שבא שחרית ומצאו שמת, מודים חכמים לרבי מאיר שהוא טהור, וכשלא ראהו חי פליגי.

פרק ה - משנה ח

שׁוֹטֵה אַחַת בְּעִיר. וְדוֹקָא אִשָּׁה שׁוֹטֵה, אֲבָל אָדָם [י] שׁוֹטֵה לֹא, דְּאִשָּׁה רְגִילָה בְּנָדוּת, וְאִין אָדָם רְגִיל בְּזִיבוּת: **אוּ נְכָרִית.** וְהוּא הֵדִין לְנְכָרִי, דְּמִדְּאוּרִיתָא אִין חִלּוּק בֵּין נְכָרִי לְנְכָרִית, וְכֵלְן טְהוּרִין, וְרַבָּנָן גְּזָרוּ עֲלֵיהוּ שְׂיֵהוּ כְּזָבִים. וְכֵן פּוֹתִית אִין חִלּוּק בֵּין פּוֹתִי לְכוֹתִית לְמֵאן דְּאָמַר פּוֹתִים גְּרִי אֲרִיּוֹת הֵן, וְגַם הָאִידְנָא גְּזָרוּ עֲלֵיהוּ שְׂיֵהוּ כְּנְכָרִים לְכָל דְּבָרֵיהֶם: **כָּל הָרִקִּין שְׂפַעִיר טְמֵאִים.** שְׂדֵרְכֹן לְהֵלֶךְ בְּכָל הָעִיר: **אוּ שְׂיִשְׁבָּה עִמּוֹ בְּסַפִּינָה.** דְּמִטְמְאָה מְדַרְס אַף עַל פִּי שְׂאִין בְּגִדֵיהָ נּוֹגְעִים, כְּדַתְנָן בְּרִישׁ פְּרָק ג' דְּזָבִים: **אִם מְפִירְתוּ שְׂהוּא אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה כְּלִיו טְהוּרִים.** דְּאִם הֵיִתָּה נְדָה אוּ זָבָה לֹא הֵיִתָּה דוֹרְסַת עַל בְּגָדֵיו וְלֹא נִכְנְסַת עִמּוֹ בְּסַפִּינָה:

פרק ה - משנה ט

רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא. שְׂאֵם הֵבִיאוּהוּ שְׁנַיִם לְיַדֵּי מִיתָה חֲמוּרָה, לֹא יְבִיאוּהוּ לְיַדֵּי הַקֵּל: **וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אָדָם נֶאֱמָן עַל פִּי עֲצָמוֹ.** דְּמִתְרַצִּינָן דְּבוּרֵיהָ, מֵאִי לֹא נְטַמְאֵתִי דְקָאֵמַר, לֹא עֲמַדְתִּי בְּטַמְאָתִי אֶלָּא טְבַלְתִּי, וְהוּאֵיל וְכֵן, אָדָם נֶאֱמָן עַל יַדֵּי עֲצָמוֹ: **בְּרִשׁוֹת הֵיִחִיד טְמֵא בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים טְהוּר.**
 דְּחֲשִׁיב   כְּשֶׂאֵר   סִפֵּק   טְמֵאָה   דְּעֵלְמָא:

פרק ו

מקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבים. כגון בקעה, דבימות הגשמים רשות היחיד ובימות החמה רשות הרבים: המספן. מי שנתעלף ואין ידוע ממנו אם חי אם מת: והחזירוהו לרשות היחיד. ושם ראוהו שמת: כשהוא ברשות היחיד ספקו טמא. ומטמאין מספק כל אדם וכלים [א] שהיו עמו ברשות היחיד שהיה שם בראשונה. ואדם וכלים שהיו עמו ברשות הרבים לאחר שהוציאוהו מרשות היחיד, טהורין, דספק טמאה ברשות הרבים הוא, וספקו טהור: רבי שמעון אומר רשות הרבים מפסקת. כיון דחשבין ליה כחי לאחר שהוציאוהו מרשות היחיד לרשות הרבים, ומטהרין לכלים ואדם שהיו עמו ברשות הרבים דשמא חי הוא, איך נחשבהו מת למפרע קדם שיצא מרשות היחיד, על כרחי אין יכולין לטמא מספק אדם וכלים שהיו עמו ברשות היחיד בראשונה, הואיל ורשות הרבים שהוציאוהו שם באחרונה מפסקת שאתה מחשיבו כחי ומטהרת אדם וכלים שהיו עמו שם. ואין הלכה כרבי שמעון:

הטמא עומד. מצרע עומד תחת האהל או תחת האילן: וטהור עובר. דרך שם, ספק נגע ספק לא נגע, או ספק האהיל האהל או האילן על שניהם ונטמא הטהור, ספק לא האהיל ולא נטמא. או שהיה הטהור עומד והמצרע עובר. פרוש אחר, כגון השרץ בפי החלדה והנבלה בפי הכלב, עברו בין הטהורים או הטהורים עברו ביניהן, חכמים מטהרים אם ספק נגע ספק לא נגע, מפני שאין לטמאה מקום, כדתנן לעיל פרק הזורק טמאה [ב]. ולפי פרוש זה, ספק האהיל ספק לא האהיל ליכא לאוקמא אהד רישא דטמא עומד וטהור עובר, דבטמאת אהל אין חלוק בין יש מקום לטמאה [ג] בין אין מקום לטמאה, כדהוכחנו לעיל פרק הזורק טמאה: טמאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים. כגון חנות הפתוחה לרשות הרבים, ספק נכנס ספק לא נכנס: רבי יהושע מטמא. דסבר ספק ברשות היחיד ורבים המשתפים בו, בטר רשות היחיד אזלינן וספקו טמא. ורבנן סברי, בטר רשות הרבים אזלינן וספקו טהור. ואין הלכה כרבי יהושע:

פרק ו - משנה ג

עלה לראשו. ראשו של אילן חשוב רשות היחיד: **הכניס ידו לחור שיש בו טמאה.** החור חשוב רשות היחיד, ואף על פי שהאדם עומד ברשות הרבים, כיון שהכניס ידו לחור, כעומד ברשות היחיד דמי. ואף על גב דהאילן והחור לא הוו רשות היחיד אצל שבת, הוו רשות היחיד אצל טמאה **[ד]**: **חנות שהוא טמא ופתוח לרשות הרבים.** הויא כל החנות כלה כטמאה המנחת ברשות הרבים, וכשם שאם היה שרץ ברשות הרבים ספק נגע בו ספק לא נגע ספקו טהור, הכא נמי ספק נכנס לחנות זה ספק לא נכנס, ספקו טהור. אבל אם היו שתי חניות אחת טהורה ואחת טמאה, ספק לטמא נכנס ספק לטהור נכנס, ספקו טמא **[ה]**, דהויא ליה ספק טמאה ברשות היחיד:

פרק ו - משנה ד

ספק ביאה טהור. משום דבעינן דומיא דסוטה, דנדאי נסתרה אלא דספק נגע ספק לא נגע, דלא ידעינן אם נטמאת, וקרייה רחמנא טמאה, דכתיב (במדבר ד) ונסתרה והיא נטמאה. אבל ספק ביאה טהור:

פרק ו - משנה ה

בקעה. שדות של אנשים הרבה, ובימות הגשמים שהן חרושות וזרועות יש להן דין רשות היחיד, לפי שבני אדם נוהרים מלהלך על גבי הזרעים שלא יפסידו: **רבי אלעזר מטהר.** דהוי ליה ספק ביאה, ואין כל הבקעה חשובה כשדה אחת, לפי שהשדות חלוקים במצרים שלהם:

פרק ו - משנה ו

עד שיאמר לא נגעתי. לאו דוקא שיאמר ברי לי שלא נגעתי, דהוא הדין

היכא דאיכא מידי למתלי ביה שלא נגע {ט}: שבילי בית גלגול. מקום עגל ועולה ויורד, ואין רב עם יכולין ללכת באותן שבילין: רשות היחיד לשבת. לאו רשות היחיד ממש, אלא כרמלית ניהו. ואמאי קרי לה רשות היחיד, לפי שאינה רשות הרבים. וכן היא דתנן בסמוך, הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת, לאו רשות היחיד ממש, אלא כרמלית. והשתא כל הני גוני דתנן הכא דהווי רשות הרבים, מירי כגון דליכא תלתא בשעה שנולד הספק, ואפלו הכי כיון דרבים מצויין שם, כרשות הרבים דמי. דאי בדאיכא תלתא בההיא שעתא שנולד הספק בה, אפלו בחדרי חדרים טהור, דילפינן מסוטה דהווי רשות היחיד, משום דליכא תמן אלא תרי, בועל ונבעלת:

פרק ו - משנה ז

ורשות הרבים לטמאה. דבימות החמה שכיחי אינשי דאזלי בה לקצור ולדוש ולחרש הקרקע, לזרעה לשנה הבאה: בימות הגשמים. שהיא זרועה, אין אדם נכנס לה:

פרק ו - משנה ח

בסילקי. פלטיא גדולה. והכי אמרינן בפרק ב' דיומא [דף כד] לשפת הגזית כמין בסילקי גדולה היתה: ורואה את הנכנסין ואת היוצאין. דכי רואה הנכנסים והיוצאים חשיבא רשות היחיד טפי. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ו - משנה ט

הפרון. דומה לבסילקי, ויש לו שני פתחים מכוונים זו כנגד זו {יג}: וכן הצדדין. מכאן ומכאן לפרון, חשיבי נמי רשות הרבים, כיון שרבים משתמשין באותן צדדין: רבי מאיר אומר הצדדין רשות היחיד. שאמצע הפרון בלבד עשוי להשתמש בו רבים, ולא הצדדין. ואין הלכה כרבי

פרק ו - משנה י

האסטונית. מקום צר כאמה רחב, גבוה ארבעה או חמשה טפחים, עומד לפני החניות שהסוחרים יושבים שם:

פרק ז

פרק ז - משנה א

הקדר שהניח את קדרותיו. מוכר הקדרות שהוא חבר, שהניח קדרותיו ברשות הרבים, ורגילין לתת בצדי רשות הרבים אבנים גדולות או יתדות להרחיק העגלות שלא יזיקו הכתלים, ומתוך שהיתדות הללו דוחקות את רשות הרבים, וזה הניח קדרות אצלם, דחק גם הוא את הדרך יותר, והעוברין מתחככים בהן ובגדיהם עוברים על פי אוירן **[א]**, ובגדי עם הארץ טמאין הן ומטמאין את החיצוניות: **במה דברים אמורים במתרות.** שהעוברים ושבבים מסיטין אותן **[ב]**: **אבל באגודות.** שאי אפשר להסיטן, הכל טהור. ואין הלכה כרבי יוסי: **שלא מסר לו אלא שמירת המפתח.** ולא סמךא דעתיה להכנס, מפני שהוא נתפס עליו כגנב:

פרק ז - משנה ב

ישן ומצאו ער הבית טמא. כל מה שבבית טמא, דחישנין שמה כשהקיץ

מִשְׁנֵתוֹ נִגַּע בַּכֹּלִים שֶׁבַּבֵּית שְׁלֹא רָאָה אוֹתָם מִתְחִלָּה כְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁן, שֶׁכֵּן דָּרָךְ
בְּנֵי אָדָם לְמִשְׁמֵשׁ וְלַבְּדֵק בְּמָה שְׁלֹא רָאוּ מֵעוֹלָם. אֲבָל עַר וּמִצְאוֹ עַר, לֹא
חִישִׁינוּ, שֶׁכְּבָר רָאָה כָּל אֲשֶׁר בַּבֵּית כְּשֶׁהָיָה עַר: **עַד מְקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל**
לְפָשֵׁט אֶת יָדוֹ. כָּל הַכֹּלִים שֶׁיָּכוֹל לְהַגִּיעַ לָהֶם כְּשִׁישׁוּיֵט יָדוֹ מִן הַמְּקוֹם
שֶׁהָיָה יוֹשֵׁן שָׁם, חִישִׁינוּ לְהוֹי שְׁמָא נִגַּע בָּהֶם, אֲבָל לֹא חִישִׁינוּ שְׁמָא הִלְךְ
בַּבֵּית וְנִגַּע בַּכֹּלִים. וְהִלְכָה כְּחֻכְמַיִם:

פרק ז - משנה ג

הַמְּנִיחַ אֶמְנִים וְכו'. מִשּׁוֹם דְּאֶמְנִין סָמְכוּ דְעֵתִיהוּ לְמִשְׁמֵשׁ כָּל אֲשֶׁר בַּבֵּית,
וְסִלְקָא דְעֵתִיךְ אֶמְנִינָא דְבִהָא מוֹדוֹ חֻכְמַיִם לְרַבִּי מֵאִיר דְּכָל הַבֵּית טָמֵא, קָא
מִשְׁמַע לָן דְּאֶפְלוּ בְּאֶמְנִין פְּלִיגִי רַבְּנָן עֲלֵיהּ וְאֶמְרִי דְּאִין טָמֵא אֶלָּא עַד מְקוֹם
שֶׁהוּ יָכוֹלִין לְפָשֵׁט אֶת יָדָם וְלַגֵּעַ. וְהִלְכָה כְּחֻכְמַיִם:

פרק ז - משנה ד

אֵשֶׁת חֵבֵר. שְׁנֵאמְנַת עַל הַטְּהָרוֹת, דְּאֵשֶׁת חֵבֵר הָרִי הִיא כְּחֵבֵר: **שֶׁהַנִּיחָה**
לְאֵשֶׁת עִם הָאָרֶץ. שְׁאִינָה נֶאֱמַנַת, דְּאֵשֶׁת עִם הָאָרֶץ וּבְנֵיו כְּמוֹתוֹ, עַד
שֶׁיִּקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם דְּבָרֵי חֵבְרוֹת: **פְּסָקָה הַרְחִימִים.** גְּמָרָה טְחִינְתָּהּ וּפְסָקָה
מְלֻטָּחוֹן. דְּכָל זְמַן שֶׁהִיא עֲסוּקָה בְּמִלְאכְתָּהּ בְּרַחֲמִים אֵינָה הוֹלֶכֶת
וּמִמִּשְׁמֶשֶׁת בַּבֵּית: **וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים וְכו'.** וְהִלְכָה כְּחֻכְמַיִם:

פרק ז - משנה ה

בְּזִמְן שֶׁהוּא רוֹאֶה. בְּזִמְן שֶׁבַעַל הַבֵּית יָכוֹל לְרֹאוֹת הַנִּכְנָסִין בַּבֵּית וְהַיּוֹצְאִין
מִן הַבֵּית: **הָאֶכְלִין וְהַמְשַׁקִּין וְכו' טָמֵאִין.** דְּחִישִׁינוּ שְׁמָא נִגַּע בְּהוֹן הַשּׁוֹמֵר
הַזֶּה שֶׁהוּא עִם הָאָרֶץ: **אֲבָל הַמְשַׁכְּבוֹת וְהַמּוֹשְׁבוֹת וְכו' טְהוֹרִין.** שְׁאִין עִם
הָאָרֶץ עוֹשֶׂה מְשַׁכְּבִי וּמוֹשְׁבִי וְאִינוּ מְטַמְּא בְּהַסָּט, דְּלֹא גִזְרוּ אֶלָּא עַל טָמְאָת
מִגְעוֹ בְּלִבְד [ו]: **וְלֹא אֶת הַיּוֹשְׁבִים.** אִף עַל פִּי שְׂאֵם עוֹמֵד רוֹאֶהוּ, כִּיּוֹן שְׁאִינוּ

רוֹאֵה אֶת הַיּוֹשֵׁב, הַכֹּל טָמֵא: **אֶפְלוּ מוֹבֵל**. אֶפְלוּ הִיָּה הַשּׁוֹמֵר הַזֶּה שֶׁהוּא
עִם הָאָרֶץ, מוֹבֵל, שְׂאִינּוּ יָכוֹל לִילָךְ אֶלָּא אִם כֹּן מוֹבִילִים אוֹתוֹ: **וְאֶפְלוּ**
כְּפוֹת וְקִשּׁוֹר הַכֹּל טָמֵא. שְׂלֵא מְטַמְּאִינּוּ לְהוּ מְשׁוּם מְשַׁכָּב וּמוֹשֵׁב שֶׁל עִם
הָאָרֶץ, אֶלָּא מְשׁוּם דְחִישִׁינּוּ שְׂמֵא נִכְנָס שָׁם נִכְרִי אוֹ אִשָּׁה נְדָה וְיִשְׁבָּה
וְהַסִּיטָה {ח} וְטַמְּאָה אֶת הַכֹּל:

פרק ז - משנה ו

הַגְּבָאִים שֶׁנִּכְנָסוּ לְבֵית. [ישראלים] שֶׁהוּ גִבְאִין שֶׁל מְלֻךְ לְגִבּוֹת מִיַּד יִשְׂרָאֵל
כְּסָף גְּלָגְלֵתָא וּמַסִּים וְאַרְנוֹנִיּוֹת, וְהוּ עַמֵּי הָאָרֶץ, וְנִכְנָסוּ לְבֵיתוֹ לְעֵבֶט
עֲבוּטוֹ: **הַבֵּית טָמֵא**. כָּל כְּלֵי הַבֵּית טָמֵא, לְפִי שֶׁמְחַפְּשִׁין בְּכָל הַבֵּית: **אִם**
יֵשׁ עִמָּהֶן גּוֹי נְאֻמָּנִים לּוֹמֵר לֹא נִכְנָסְנוּ. וְכָל שֶׁכֶּן אִם אִין עִמָּהֶן נִכְרִי הוּ
יּוֹתֵר וְיּוֹתֵר נְאֻמָּנִים לּוֹמֵר שְׂלֵא נִכְנָסְנוּ. אֶלָּא מְשׁוּם סִיפָא נִקֵּט לָהּ, דְדַקְתָּנִי
אֲבָל אִין נְאֻמָּנִים לּוֹמֵר נִכְנָסְנוּ וְלֹא נִגְעָנוּ, דְדוֹקָא אִם יֵשׁ עִמָּהֶם נִכְרִי אִין
נְאֻמָּנִים, דְמִרְתָּתִי מִן הַנִּכְרִי שְׂמֵא יַעֲנִישֵׁם {ט} אִם לֹא יִחַפְּשׂוּ כָּל הַבֵּית וְעַל
כְּרַחֲדֵי הֵם מְמַשְׁמְשִׁין כָּל אֲשֶׁר בַּבֵּית. אֲבָל אִם אִין עִמָּהֶם נִכְרִי, נְאֻמָּנִים אִין
בְּזָה לּוֹמֵר נִכְנָסְנוּ אֲבָל לֹא נִגְעָנוּ: **אִם יֵשׁ עִמָּהֶן נִכְרִי אוֹ אִשָּׁה**. שְׁנִזְרוּ עַל
הַנִּכְרִים לְהִיּוֹת כְּזָבִים לְכָל דְּבַרֵיהֶם. וְהָאִשָּׁה, שְׂמֵא הִיא נְדָה אוֹ זָבָה {י}:

פרק ז - משנה ז

אוּדִיָּאֲרִין. הַבְּלָגִין בְּעֵלֵי הַמְּרַחְצָאוֹת יֵשׁ לָהֶן חֲלוּנוֹת חֲלוּנוֹת, וְכָל מִי
שֶׁנִּכְנָס לְמַרְחָץ נוֹתֵן בְּגָדָיו כָּל אֶחָד בְּחֲלוֹן וְנוֹעֵל עָלָיו בְּדֻלֵת שֶׁבְּחֲלוֹן: **רַבִּי**
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מְטַהֵר. מְשַׁעָה שְׁנַעַל הַדֻּלֵת בְּפָנֵי הַחֲלוֹן. וְלֹא חִישִׁינּוּ שְׂמֵא
יִגַע שָׁם אָדָם טָמֵא, מֵאַחַר שֶׁנִּתְפָּס עָלָיו כְּגַנֵּב: **עַד שִׁיתֵן לְתוֹכוֹ מִפְתָּח**. וְאִין
עַל פִּי שְׁנוֹתֵן הַמִּפְתָּח בְּיַד הַבְּלָגִין שֶׁהוּא עִם הָאָרֶץ, הָאֵל תִּנֵּן לְעֵיל הַמוֹסֵר
מִפְתָּח לְעַם הָאָרֶץ הַבֵּית טָהוֹר: **אוֹ עַד שִׁיעֲשֶׂה לוֹ סִימָן**. לְהַכִּיר בּוֹ שְׂלֵא
נִגַע אָדָם שָׁם. וְהִלְכָה כְּחֻכָּיִם: **הַמְנִיחַ אֶת כְּלָיו**. כְּלָיִם שֶׁבְּצַר בָּהֶם
בְּטַהֲרָה בְּשִׁנָּה זוֹ, מְנִיחַ אוֹתָם לְבַצֵּר בָּהֶם בְּטַהֲרָה לְשִׁנָּה הַבְּאָה: **בְּנִכְרִי**
כְּלָיו טָהוֹרִין. גְּרָסִינּוּ. כְּלוֹמֵר אִם הִנִּיחוּ אֶצְלַי נִכְרִי אִין בָּהֶם מְשׁוּם אִסּוּר
יִין נִסְדָּ {יא}, דְלֹא חִישִׁינּוּ שְׂמֵא לְקַחוּ הַנִּכְרִי בְּלֹא יְדִיעַת יִשְׂרָאֵל לְעִשׂוֹת
בְּגַת: **וּבִישְׂרָאֵל**. דְחֹשֶׁשׁ לָהֶן מְשׁוּם טְמֵאָת מַגֵּעַ, טְמֵאִים אִם הִסִּיחַ דְעִתּוֹ
מֵהֶן, עַד שִׁיאֲמַר בְּלִבִּי הִיָּה לְשִׁמְרָם. וְיֵשׁ סְפָרִים דְלֹא גְרָסִי בְּנִכְרִי, אֶלָּא
הַמְנִיחַ כְּלָי מַגַּת זוֹ לְגַת הַבְּאָה כְּלָיו טָהוֹרִים, וּמִיָּרִי בְכַהֵן הַלּוֹקַח יִין שֶׁל

תְּרוּמָה מֵעַם הָאָרֶץ וּמִנִּיחַ כָּלִיו אֶצְלוֹ כִּדֵי שְׂיִקַח מִמֶּנּוּ לַגַּת הַבָּאָה, וְהוֹאִיל וְכֹלִים שֶׁל כֶּהֵן הֵן, מִרְתַּת עִם הָאָרֶץ וְלֹא נִגַע בָּהוּ. אָבֵל אִם הַכֹּלִים הֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת יֵינוּ בְּטָהֳרָה, לֹא מִזְדַּהֵר בָּהוּ עִם הָאָרֶץ כְּלִי הָאֵי, וְחִשְׁיָנוּ דְלִמָּא נִגַע בָּהוּ אָדָם טָמֵא, אִם הִסִּיחַ דְעֵתוֹ מִהוֹן, עַד שְׂיֵאמֵר בְּלִבִּי הִיָּה לְשִׁמְרָם:

פרק ז - משנה ח

מִי שֶׁהֵיָה טָהוֹר. כֶּהֵן שֶׁהֵיָה טָהוֹר לְאָכֵל בְּתְרוּמָה, וְהִסִּיחַ דְעֵתוֹ מִלְּאָכֵל עוֹד בְּתְרוּמָה: **שְׂדֵרְךָ טָמְאִים פּוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ.** הַטָּמְאִים שְׂיִוְדָעִים בּוֹ שֶׁהוּא טָהוֹר, פּוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ, הִלְכָךְ לֹא חִשְׁיָנוּ שְׂמָא נִגַע בְּאָדָם טָמֵא וְטָמְאָהוּ: **וְחֻכְמִים מְטָמְאִין.** מֵאַחַר שֶׁהִסִּיחַ דְעֵתוֹ **{יב}**. וְהִלְכָה כְּחֻכְמִים: **הֵיוּ יָדָיו טָהוֹרוֹת.** בְּהָא מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה דְאַפְלוּ אָמַר יוֹדַע אָנִי שֶׁלֹּא נְטָמְאוּ יָדָיו: **יָדָיו טָמְאוֹת.** וּפּוֹסְלִין אֶת הַתְּרוּמָה, מֵאַחַר שֶׁהִסִּיחַ דְעֵתוֹ מִלְּאָכֵל, לְפִי שֶׁהִיָּדִים עֲסָקְנִיּוֹת הֵן וְנִגַע **{יג}** וְלֹא אֲדַעְתִּיהָ:

פרק ז ט - משנה ט

גְּרָגְרָנִיּוֹת. זוֹלָלוֹת וּמִתְאַוּוֹת לְמֵאֲכָל **{טו}**. תְּרַגּוּם כִּי הִיָּתִי זוֹלָלָה (אֵיכָּה א), אַרְי הַוִּיתִי גְּרָגְרָנִית. וְהִלְכָה כְּחֻכְמִים:

פרק ח

פרק ח - משנה א

הָדָר עִם עֵם הָאָרֶץ. מְקַפּוֹת צְמִיד פְּתִיל. טְמֵאוֹת, מְשׁוּם אֲשֶׁתּוֹ נְדָה, שְׁמָא הַסִּיטָה וַיִּשְׁבָּה וְטְמֵאָה אֶת הַכֹּל: **רַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר בְּתַנּוּר.** מְשׁוּם דָּאֵי אֲפֻשָׁר לְהַסִּיטוֹ, דְּסִתְמוּ מְחַבֵּר קֶצֶת, שְׁעוֹשִׁין לוֹ טְפִלָּה לְחַבְרוּ בְּאָרֶץ. וּמֵאֵן דְּמִטְמֵא סָבַר גְּזָרִינָן מְחַבֵּר אֲטוּ שְׁאִינוּ מְחַבְּר. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ח - משנה ב

הַמִּפְקִיד פְּלִים אֶצֶל עִם הָאָרֶץ טְמֵאִים טְמֵא מֵת. וְצָרִיכִין הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי: **אִם מְפִירוֹ.** אִם הָעֵם הָאָרֶץ מְכִיר בְּמִפְקִיד שֶׁהוּא כֹהֵן אוֹכֵל בְּתַרוּמָה, זָהִיר עַל הַפְּקֻדוֹן שְׁלוֹ שְׁלֵא יְטַמְּאֵנוּ בְּמֵת, וְאִינוּ צָרִיךְ הַזָּאָה: **אָבֵל טְמֵאִין מְדָרְס.** מְשׁוּם אֲשֶׁתּוֹ נְדָה שְׁמָא יִשְׁבָּה עֲלֵיהוֹן, דְּאִינוּ נִזְהָר מְטְמֵאת אֲשֶׁתּוֹ: **בְּזֵמַן שֶׁהִיא רוֹצֶצֶת.** שֶׁהַכֶּסֶּוֹי דּוֹחֵק הַבְּגָדִים מְחַמֵּת שֶׁהִיא מְלַאָּה בְּיוֹתֵר: **טְמֵאִים מְדָרְס.** הַבְּגָדִים. דְּכִשְׂאֲשֶׁתּוֹ יוֹשֶׁבֶת עַל הַתְּבָה אוֹ נִשְׁעֶנֶת עֲלֵיהָ, מְכַבְּדֵת עַל הַבְּגָדִים: **אִם אֵינָה רוֹצֶצֶת טְמֵאִין מְדָף.** כְּלוּמַר טְמֵאָה קֵלָה, לְטְמֵא אֶכְלִין וּמְשָׁקִין, כְּמוֹ עַל גְּבוֹ שֶׁל זָב שְׁאִינוּ מְטַמֵּא בְּגָדִים: **אֵף עַל פִּי שֶׁהַמִּפְתָּח בֵּיד בְּעֵלִים.** דְּחִישִׁינָן שְׁמָא הַסִּיטָה:

פרק ח - משנה ג

הַמְּאֵבֵד בְּיוֹם וּמְצֵא בְּיוֹם טְהוֹר. דְּמִסְתַּמָּא אִם הָיָה אָדָם מוֹצֵאוֹ וְנוֹגַע בּוֹ הָיָה מְגִבִּיהוּ **[ב]**, כְּדָרְךְ מוֹצֵא אֲבָדָה. אָבֵל בְּלִילָה, אֲפִלוּ שְׁעָה אַחַת דְּלֵא חֲזִי לֵיהָ, חִישִׁינָן שְׁמָא נִגַּע בּוֹ אָדָם טְמֵא וְלֹא רָאָהוּ. וּמִתְנִיתִין בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים דְּסַפְקוֹ טְהוֹר אִירִי, וְאֵף עַל פִּי כֵן בְּלִילָה טְמֵאִים מְדָרְס וְטְמֵא מֵת **[ג]**. אָבֵל בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד דְּסַפְקוֹ טְמֵא, בֵּין בְּיוֹם בֵּין בְּלִילָה טְמֵאִים. וְהַכִּי אֵיתָא בְּתוֹסְפָתָא: **בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים טְהוֹרִים בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד טְמֵאִין.** דְּאֵין כְּאוֹן אֶלָּא סַפֵּק שְׁמָא נִגַּע בְּהוֹן **[ד]** נְכָרִי אוֹ עִם הָאָרֶץ, הַלְכָד בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים דְּסַפְקוֹ טְהוֹר, טְהוֹרִים. בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד דְּסַפְקוֹ טְמֵא, טְמֵאִים: **מִפְּנֵי שֶׁהֵנַח בְּרִשׁוֹת עִם הָאָרֶץ.** וְכֹל מַה שְׁבָבִית עִם הָאָרֶץ הוּא טְמֵא מֵת וְצָרִיךְ הַזָּאָה:

פרק ח - משנה ד

מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ גִּנְבִים. כְּלוּמַר, כִּיּוֹן דְּהִנִּיחוּ נְעוּל וּמִצָּאוּ פְּתוּחַ, וְדָאִי גִּנְבִים הָיוּ שָׁם וּפְתַחוּהוּ, וְהָאִי דְלֹא מְטַמְּאִין לִיהּ, דְּאִמּוּר נְמַלְכוּ וְהִלְכוּ לְהוֹן וְלֹא נִגְעוּ בְּכָל מַה שֶׁבַּבִּית. וְהִלְכָה פְּחֻכְמִים:

פרק ח - משנה ה

שֶׁנִּכְנְסָה שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת. וּמִרְתַּתָּא שְׁלֹא תִתְּפֹס כְּגִנְבַּ וּמִמְהֵרַת לְצֹאתָ, וְאַף עַל פִּי שֶׁלְּצַרְךָ בְּנוּ אוֹ בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל בְּעַל הַבֵּית נִכְנְסָה:

פרק ח - משנה ו

כָּל הַמֵּיחָד לְמֵאֲכַל אָדָם. כְּגוֹן סֵתָם אֶכְלִין : **טֵמֵא.** טֵמֵאתָ אֶכְלִין עַד שֶׁיִּפְסֹל מֵאֲכִילַת הַכֶּלֶב : **עַד שֶׁיִּיחַדְנוּ לְאָדָם.** דִּישׁ חֲלוּק בֵּין אֶפּוּקִי טֵמֵאָה מִנִּיהּ **[ח]**, לְאֶתּוּיִי לִיהּ טֵמֵאָה : **גּוֹזֵל שְׁנֵפֶל לְגַת.** כְּשֶׁלֹּא נָפֵל לְגַת לֹא פְּלִיגִי רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי וְרַבָּנּוּ, דְּנִבְלַת עוֹף טְהוֹר בְּכַרְפִּים לֹא בְּעֵינָא מִחֻשְׁבָּה לְשׁוּוֹיָהּ אֶכְלִ, מְשׁוּם דְּאִיכָּא רַב עִם הַבָּאִים לְשׁוּק וְאֶכְלִי נִבְלַת עוֹף טְהוֹר. וּבְכַרְפִּים דְּלִיכָּא רַב עִם בְּעֵי מִחֻשְׁבָּה, כְּדַפְרִישְׁנָא בְּרִישׁ פֶּרֶק קַמָּא. כִּי פְּלִיגִי כְּשֶׁנִּפֵּל לְגַת וּמֵת בְּכַרְפִּים, רַבָּנּוּ סְבָרִי אִף עַל גַּב דְּבְכַרְפִּים לֹא בְּעֵי מִחֻשְׁבָּה, הִיכָּא דְּנִפֵּל לְגַת מְאֻסְתּוֹ גִּתּוֹ וְאִינוּ רְאוּי וּבְעֵי מִחֻשְׁבָּה. וְרַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי סָבַר לֹא מְאֻסְתּוֹ גִּתּוֹ וְהָרִי הוּא כְּשֶׁאֵר נִבְלַת עוֹף טְהוֹר דְּלֹא בְּעֵינָא מִחֻשְׁבָּה בְּכַרְפִּים. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי : **חֹשֶׁב עָלָיו חֹרֵשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן.** לְהֶאֱכִילוֹ

פרק ח - משנה ז

אחורי כלים שנטמאו במשקים. האי דנקט אחורי כלים, משום דקילו, שפלי שנטמאו אחוריו במשקין טמאין, אחוריו טמאין, תוכו אִזְנוּ אִגְנוּ ויִדְיו טהורין, משום דטמאת משקים לטמא כלים מדרבנן הקלו בה. אבל אם נטמא תוכו במשקין טמאין, נטמא פלו: **מטמאים את המשקין.** אפלו דחלין: **ואין פוסלין את האכלין.** ואפלו דתרומה: **רבי יהושע אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האכלים.** רבי יהושע זליף (בבבא דף 10.) דאחורי כלים פוסלים אכלי תרומה קל וחמר מטבול יום, מה טבול יום שאינו מטמא את המשקין, דלא גזרו רבנן על טבול יום שיהא מטמא את המשקין, אפלו הכי פוסל אכלים של תרומה, דכתיב (ויקרא כב) **ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים**, אינו טהור לאכל בתרומה עד שייעריב שמשו, דקרא בתרומה משתעי. אחורי כלים שמטמאין את המשקין, אינו דין שיהו פוסלין את התרומה. ורבי אליעזר דלא חיש להאי קל וחמר, משום דאחורי כלים שנטמאו במשקין דרבנן, וטבול יום דאורייתא, ודרבנן מדאורייתא אין דנין קל וחמר: **שמעון אחי עזריה.** לפי שעזריה עסק בפרקמטיא והיה מספק מזון לשמעון אחיו שיעסק בתורה, לפיכך נקרא על שם עזריה אחיו: **לא כד ולא כד.** לא מטמאין משקה חלין ולא פוסלין אכלי תרומה, אבל מטמאין משקה תרומה, ואותן משקין של תרומה מטמאין אחד באכלי תרומה שנעשו שניים, ואותן אכלים פוסלים אכלים אחרים של תרומה. והינו דקאמרי האכלים של תרומה למשקין של תרומה, מטמאין לא טמאונן, כלומר אחורי כלי המטמאין לא טמאונן, דלא פסלי אכלי תרומה, ואתה טמאתני. והלכה כרבי אליעזר:

פרק
ח
-
משנה
ח

שהיא קטפרס. שצדה אחד נמוך כעין מדרון: **ומשקה טופח מלמטון.** בצד הנמוך, והינו בצק שבלילתה רכה ומשקה שלה טופח, אבל מלמעלה בלילתה עבה ואין משקה טופח: **שלוש חתיכות.** בין שלשתן כביצה, אחת טופח ושתיים אינן טופח, סדורות זו אצל זו, והטופחת מלמטה, והשפא האמצעית נוגעת בטופחת, והעליונה נוגעת באמצעית: **אינן מצטרפות.** לכביצה לטמא המשקה טופח שלמטה ויחזר המשקה ויטמא את הערבה, דנגיעה אינה מחברת את הבצק, אלא אם כן נושכות כדתנן בפרק קמא (משנה ז) **מקרצות נושכות זו את זו:** **שתיים מצטרפות.** אם לא היו אלא שתי חתיכות בצק, התחתונה שיש בה משקה טופח ושלמעלה הימנה הנוגעת בה, ובין שתיהן כביצה, מצטרפות לטמא המשקה ויחזר ויטמא את הערבה: **אפלו שתיים אין מצטרפין אלא אם כן היו רוצות משקה.** לעולם אין משקה מחבר עד שיהיה משקה דוחק ועומד בין שתי חתיכות. ואין הלכה כרבי יוסי: **ואם היה משקה עומד.** כלומר אם לא היה קטפרס אלא אשפרן, והמשקה עומד בין חתיכות הבצק, אפלו כל

שְׁעוֹר הַבִּיצָה שֶׁבִּבְצֵק פְּרוּרִים דִּקְוִין כְּעֵין הַחֲרָדֵל מִפְּרָדִים זֶה מִזֶּה, הַמְשָׁקָה שְׁעוֹמֵד מִחֲבָרָן וּמִצְטָרֵף לְכַבִּיצָה, וּמִטְמָאִין הַמְשָׁקָה וְחוֹזֵר הַמְשָׁקָה וּמִטְמָא אֶת הָעֲרֵבָה: **אֵכֶל פְּרוּר**. אֵכֶל שֶׁהוּא חֲלוּק לְפְרוּרִים פְּרוּרִים דִּקְוִין אֵינּוּ מִצְטָרֵף, דָּאִין הַמְשָׁקָה מִחֲבָרָן. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי דוֹסָא:

פרק ח - משנה ט

כִּיּוֹן שֶׁהַשִּׁיקָה לְמִקְוֵה. כִּיּוֹן שֶׁחֲבַר קָצָה אֶחָד מִן הַמִּקְל בַּמִּקְוֵה, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הִטְבִּילוּ כָּלוּ, טְהוּרוֹ כֹּל הַמְשָׁקִין טְמָאִין שֶׁבְּרֵאשׁוֹ הָאֲחֵר, דִּקְטָפְרִס חֲבוּר: **עַד שֶׁיִּטְבִּיל אֶת כָּלָה**. דִּקְטָבְרִי רַבֵּן קִטְפָּרִס אֵינּוּ חֲבוּר: **הַנְּצוּק**. קְלוּחַ צְנוּר **[יד]** הֵבֵא מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בְּזַקִּיפָה כְּעֵמוּד: **קִטְפָּרִס**. מִים הֵבֵאִים מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה דֶּרֶךְ מִדְּרוֹן שֶׁל תֵּל גְּבוּהַ: **וּמְשָׁקָה טוֹפַח**. וְאִין בּוֹ טוֹפַח עַל מְנַת לְהִטְפִיחַ **[טו]**, שְׂאִין בּוֹ כֹּל כֶּדֶּ מְשָׁקָה שְׂאִם טַפַּח בְּהֵן יָדוֹ עָלָה בָּהּ מְשָׁקָה שְׂיֻכַּל לְהִטְפִיחַ דְּבַר אֲחֵר: **אֵינּוּ חֲבוּר לֹא לְטְמָאָה**. שְׂאִם מְשָׁקִים תְּלוּשִׁין הֵן וְנִגַּע טְמָא בְּתַחֲתוֹן, הָעֲלִיוֹן טְהוּר. וְכֵן לְעִנְיֵן מְשָׁקָה טוֹפַח, וְאֵפְלוּ בְּמִקּוֹם חֶלֶק, אִם מְשָׁקִין מִכָּאן וּמְשָׁקִין מִכָּאן וּמְשָׁקָה טוֹפַח בְּאֲמָצֵעַ, נִגַּע טְמָא בְּמְשָׁקָה טוֹפַח, מְשָׁקִין שְׂמִכָּאן וּמִכָּאן טְהוּרִים אֵף עַל פִּי שְׂמִחֲבָרִים לוֹ: **וְלֹא לְטְהָרָה**. כְּגוֹן גִּמָּא שְׂאִין בָּהּ אַרְבַּעִים סָאָה, וְנִצּוּק אוֹ מְשָׁקָה טוֹפַח מִחֲבַר לְגִמָּא זֶה וְלִמְקוֹהָ כָּשֵׁר, אֵינּוּ חֲבוּר, וְהַטּוֹבֵל בְּגִמָּא זֶה לֹא עֲלֵתָהּ לוֹ טְבִילָה: **אֶשְׁבְּרוּ**. מְקוֹם עֲמֻק שְׂנִקּוּוֹ בּוֹ מִים: **חֲבוּר לְטְמָאָה וְלְטְהָרָה**. וְאִם נְטִמָּאוּ קִצְתוֹ נְטִמָּאוּ כָּלוּ. וְכֵן אִם נִתְחַבְּרוּ קִצְתָּ מֵהֵן לְמִקְוֵה וְטְהוּרוֹ, טְהוּרוֹ כָּלוּ:

פרק ט

פרק ט - משנה א

זֵיתִים מֵאִימְתֵי מְקַבְּלִין טְמָאָה. לְהִיּוֹת מְכַשְׂרִים בְּשִׁמּוֹן הַיּוֹצֵא מֵהֵן: **זַעַת הַמַּעֲטָן**. כָּלִי שְׂנוֹתְנִים בּוֹ אֶת הַזֵּיתִים וְהוֹ נִכְמְרוֹת שֵׁם כְּדִי שְׂיִהְיוּ רְאוּיִים

להוציא שָׁמֶן. לְשׁוֹן עֲטִינְיוֹ מְלֹאוֹ חֶלֶב [איוב כא]: **אָבֵל לֹא זָעַת הַקֶּפֶה**. דְּקָפָה אֵינָה מַחֲזֶקֶת הַמִּשְׁקִין [א], וְהַמִּשְׁקָה הַיּוֹצֵא מֵהֶן הוֹלֵךְ לְאֲבוּד, וְלֹא נִיחָא לִיה, וְאִין מְכַשִּׁיר הַזְרָעִים לְקַבֵּל טְמָאָה אֶלָּא מִשְׁקָה דְנִיחָא לִיה, דְּכַתִּיב (ויקרא יא) וְכִי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע, כְּתִיב יִתֵּן וְקָרִינֵן יִתֵּן, יִתֵּן דּוּמְיָא דִּיתֵן, מַה יִּתֵּן דְנִיחָא לִיה אִף יִתֵּן דְנִיחָא לִיה: **שְׁעוֹר זָעָה שְׁלֹשָׁה יָמִים**. דְּמִשְׁקָה הַיּוֹצֵא תוֹדֵד שְׁלֹשָׁה אֵינוֹ חָשׁוּב שָׁמֶן אֶלָּא מַחֵל בְּעֵלְמָא וְאֵינוֹ מְכַשִּׁיר, שְׁאִין מְכַשִּׁירִים לְקַבֵּל טְמָאָה אֶלָּא שְׁבַעָה מִשְׁקִין בְּלִבָּד, וְהוּ יִין מִים שָׁמֶן דְּבִשׁ חֶלֶב טַל דָּם: **מִשְׁתַּחֲבָרוּ שְׁלֹשָׁה זֶה לָזֶה**. דֶּרֶךְ הַזֵּיתִים מִתְחַבְּרִים זֶה לָזֶה כְּשֶׁשָּׁהוּ בְּמַעֲטָן: **מִשְׁתַּגְּמַר מְלֹאכְתָּן**. מְלֹאכְתָּהּ הַכְּנֶסְתָּן. דְּכָל זָמַן שְׁדַעְתָּו לְהַבִּיא עוֹד זֵיתִים מִמְּקוֹם אַחֵר לְהוֹסִיף עַל אֱלוֹ, אִין הַזָּעָה מְכַשִּׁירְתָּן, מִשּׁוּם דְּלֹא נִיחָא לִיה. וּמִשְׁתַּגְּמַר מְלֹאכְתָּן, אֶפְלוּ בְּן יוֹמוֹ מְכַשִּׁיר. וְהַלְכָּה כְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל, שְׁחַכְמִים אוֹמְרִים כְּדַבְּרֵיו:

פרק ט - משנה ב

גָּמַר מְלַמְּסָק. מְלַלְקֵט זֵיתָיו: **אָבֵל עֵתִיד לִקַּח**. לְקַנּוֹת זֵיתִים מִן הַשּׁוּק וְלְהוֹסִיף עַל אֱלוֹ: **גָּמַר מְלַקַּח**. שְׁאִין בְּדַעְתּוֹ לְקַנּוֹת עוֹד זֵיתִים, אָבֵל רוֹצֵה לְלוֹוֹת זֵיתִים מֵאַחֲרִים וְלְהוֹסִיף עַל אֱלוֹ: **אֲרַעוּ אָבֵל אוֹ מִשְׁתָּה**. וּלְפִיכָד לֹא הוֹסִיף עֲלֵיהֶן, אָבֵל דַּעְתּוֹ לְהוֹסִיף כְּשֶׁיַּעֲבֵר הָאָבֵל, טְהוּרִין. לְפִי שְׁלֹא הַכְּשָׁרוֹ. כְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל דְּאָמַר מִשְׁתַּגְּמַר מְלֹאכְתָּן: **אִין טְמָא אֶלָּא מְקוֹם מַגְעוֹ**. אִין מְכַשֵּׁר [ב] אֶלָּא מְקוֹם נְפִילַת הַמִּשְׁקָה. פְּרוּשׁ אַחֵר, נִפְלוּ עַל הַזֵּיתִים הַזֵּלוּ שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן מִשְׁקִין טְמֵאִין, לֹא נְטֵמָא מֵהֶן אֶלָּא הַזֵּיתִים שֶׁנִּגְעוּ בָּהֶן הַמִּשְׁקִין טְמֵאִים בְּלִבָּד: **הַמַּחֵל הַיּוֹצֵא מֵהוּ**. הַמִּים הַיּוֹצֵאִים מִן הַזֵּיתִים קֹדֶם שֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתָּן אִין לְהוּ דִּין מִשְׁקִין, וְאִין מְכַשִּׁירִין אֶת הָאֶבְלִין, וְהוּ עֲצָמָן אִין מְקַבְּלִין טְמָאָה. וּמִפְּנֵי מַה טְהוּר הַמַּחֵל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים עַד שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן, לְפִי שְׁאֵינוֹ רוֹצֵה בְּקִיּוּמָן:

פרק ט - משנה ג

נִפְלוּ עֲלֵיהֶן מִשְׁקִין טְמֵאִין. לְאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתָּן וְהַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמָאָה, הֵרִי כָּל הַזֵּיתִים טְמֵאִין [ג] וְאֶפְלוּ אוֹתָן שְׁלֹא נִגְעוּ בָּהֶן הַמִּשְׁקִין הַטְּמֵאִין, שֶׁהַמִּשְׁקָה שֶׁיּוֹצֵא מֵהֶן לְאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתָּן שֶׁעַל יָדוֹ הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמָאָה הוּא מִתְעַרֵּב בְּאֱלוֹ הַמִּשְׁקִין הַטְּמֵאִין וּמְקַבֵּל טְמָאָה מֵהֶן,

וּמְטַמֵּא אַחַר כָּד כָּל שְׂאֵר הַזֵּיתִים: הַמַּחֵל הַיּוֹצֵא מֵהוֹן. מִן הַזֵּיתִים
שֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתָּן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר. דָּלָא חֲשִׁיב מַחֵל מִשְׂקָה לֹא
לְהַכְשִׁיר הַזֵּרְעִים וְלֹא לְקַבֵּל טַמְאָה כְּשֶׂאֵר מִשְׂקִים: וְחַכְמַיִם מְטַמְּאִין.
דְּמַחֵל חֲשׁוּב מִשְׂקָה בֵּין לְהַכְשִׁיר בֵּין לְטַמֵּא, כְּשִׂיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים לְאַחַר
שֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתָּן: הַמַּחֵל הַיּוֹצֵא מִן הַבּוֹר. לְאַחַר שְׂמוֹצִיאִין הַשָּׂמֶן מִן
הַבּוֹר, נִשְׂאֵר בְּקַרְקַעִית הַבּוֹר מַחֵל כְּמוֹ מַיִם. וְקֹאֵמֵר רַבִּי שְׂמַעוֹן דְּעָלִיָּה
אֶפְלִיגוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבָּנִן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֹא חֲשִׁיב לִיה מִשְׂקָה, וְרַבָּנִן סְבָרִי
כִּיּוֹן דְּלֹא אֶפְשֵׁר לְהִיּוֹת מַחֵל בְּקַרְקַעִית הַבּוֹר בְּלֹא צַחְצוּחֵי שָׂמֶן, חֲשִׁיבֵי
מִשְׂקָה כְּמוֹ הַשָּׂמֶן. וְהִלְכָה כְּחַכְמַיִם, וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ פְּלוּגִיתָהוּ תִּנְאָ קַמָּא, וְלֹא
כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַבִּי שְׂמַעוֹן:

פרק ט - משנה ד

הַגּוֹמֵר אֶת זֵיתָיו. לְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַן הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים. דְּבִשְׁעַת הַגָּתוֹת
וְהַבְּדִים הָאֵל תִּנְנִן בְּחִגְיָה שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל הַתְּרוּמָה בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת
וְהַבְּדִים: וְשִׁיר [צָרִיד לֹאמַר יִשְׁרִי וְכוּן הוּא בְּסִפְרִים יְשָׁנִים]: קִפָּה אַחַת. כְּדִי שִׁיפְרִישׁ
מִמֶּנָּה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר בְּטְהָרָה וְיִתְנַנֶּה [לְעֵינֵי הַכֹּהֵן, שֶׁהַכֹּהֵן] עֲצָמוֹ יִרְאֶה שֶׁגָּמַר
עֲתָה אֶת זֵיתָיו, שְׂאֵם לֹא יִתְנַנֶּה לְעֵינֵי הַכֹּהֵן, הוּא אֵינוֹ נֶאֱמָן לֹאמַר שֶׁשָּׂמְרוֹן
בְּטְהָרָה, כִּיּוֹן שֶׁעָבַר זְמַן הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים. וְאֵית סְפָרִים דְּגָרְסִי לְעֵנֵי הַכֹּהֵן,
מִשׁוּם דְּתְרוּמָה מַעֲטָת כְּזוֹ שֶׁמִּפְרִישִׁים לְאַחַר הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים אֵין רְגִילִין
לְתַת אוֹתָהּ אֶלָּא לְכַהֵן עֲנִי [ד], מִשׁוּם הַכִּי תִּנִּי כַּהֵן עֲנִי, וְהוּא הַדִּין דְּמִצֵּי
לְתַת אוֹתָהּ לְכַהֵן עֲשִׂיר: יוֹלִיד לוֹ אֶת הַמִּפְתַּח מִיָּד. וּמִהִימְנִינֵן לִיה בְּמֵאֵי
דְּאָמַר שֶׁעֲתָה גָּמַר זֵיתָיו: רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר מַעַת לְעַת. שֶׁל גָּמַר לְקִיטַת
הַזֵּיתִים, אִם הִבִּיא לוֹ אֶת הַמִּפְתַּח, מִהִימְנִינֵן לִיה. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.
וּבִתּוֹסְפֵתָא (פְּרָק ט) מִשְׁמַע דְּמִיָּד דְּקֹאֵמֵר רַבִּי יְהוּדָה, הִינּוּ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם:

פרק ט - משנה ה

הַמְּנִיחַ זֵיתִים בְּכוֹפֵשׁ. גְּרָסִינֵן. וְהוּא סֵל גְּדוֹל שֶׁמְנִיחִים בוֹ זֵיתִים לְכֹמֵר:
שְׂיַמְתָּנוּ. שֶׁיִּתְרַכְכוּ וְתִהְיֶה בָּהֶן לְחֻלּוּחִית. וַיֵּשׁ סְפָרִים שְׂגוֹרְסִים בְּכוֹתֵשׁ,
שֶׁמְנִיחִים אוֹתָם בְּמִכְתָּשֶׁת זְמַיִם רַבִּים כְּדִי שִׁיעֲשׂוּ רָפִים וְרַכִּים וַיְהִיו נוֹחִין
לְהַכְתֵּשׁ: הָרִי אֵלוֹ מְכֻשָּׁרִים. בְּמַחֵל הַיּוֹצֵא מֵהוֹן, שֶׁכָּבֵר נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן:
בֵּית הַלַּל אוֹמְרִים אֵין מְכֻשָּׁרִים. דְּלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן עַדִּין [ה]: הַפּוֹצֵעַ
זֵיתִים. מִמַּעַכְן בְּיָדִים מְסֻאָבוֹת: טַמְּאֵן. דְּיָדִים מְסֻאָבוֹת פּוֹסְלוֹת אֶת

הַתְּרוּמָה, וְכָל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה מִטֵּמֵּא מִשְׁקִין לַהֲיֹת תַּחֲלָה. וְהוּ
מִכְשָׁרִים בְּפִצְעָתוֹ, דְּנִיחָא לִיה בַּמִּשְׁקָה דְּטַיִף עֲלֵיהּ, שְׁמִתוּדָ כֶּד הוּ
מַרְבִּים
טַעַם:

פרק ט - משנה ו

לְגִרְגָרִים. לַעֲשׂוֹת מֵהוּ גִרְגָרִים. כְּלוּמַר לַעֲשׂוֹת שְׁכַל גִּרְגָר וְגִרְגָר יִתְיַבֵּשׁ
בַּחֲמָה וַיִּתְנַגֵּב: **אֶפְלוּ הוּ רֹם אִמָּה.** דְּכִשְׁנַתְיַבְשׁוּ הָעֲלִיוֹנוֹת, הַתַּחְתּוֹנוֹת
מִזִּיעוֹת וּמִתְלַחֲלוֹת בַּמִּשְׁקָה, מִכָּל מְקוֹם הוֹאִיל וְדַעְתּוֹ שְׁיִתְנַגְבוּ, אֵינָן
מִכְשָׁרִים. וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים לְגִרְגָרוֹ, לְמַתְקוֹ בַּחֲמָה כְּדִי לְסַפְתָּם **ז** בְּמִלַּח
וּלְאֶכְלָן. וּלְפִי שְׂאִין מִתְמַתְקִין כָּלֶם בְּבַת אַחַת, מִשּׁוּם הֵכִי נִקֵּט לְגִרְגָרוֹ,
כְּלוּמַר שְׂיִקַּח הַגִּרְגָרִים הַמִּתְמַתְקִין רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן וַיֵּאֲכֹלֶם. וְגוֹרְסִין אֶפְלוּ
הוּ רֹם אִמָּה הָרִי אֵלוּ מִכְשָׁרִים, כְּלוּמַר אֶפְלוּ שְׁהוּ גְבוּהִים אִמָּה דְּהַשְׁתָּא
אוֹתָן הַתַּחְתּוֹנוֹת אֵינָן מִתְמַתְקוֹת, הָרִי אֵלוּ מִכְשָׁרִים בַּמִּשְׁקָה הַיּוֹצֵא מֵהוּ,
דְּנִיחָא לִיה שְׁיִזְעוּ שָׁם, דְּחִזּוּ לְאֶכִּילָה טַפִּי: **שִׁילְקוּ.** שְׁיִתְמַעְכוּ וַיִּתְפַּצְעוּ:
וְעֵתִיד לְהַעֲלוֹתוֹ לַגֵּג. אַחֲרַי כֶּד לְמַתְקוֹ שָׁם בַּחֲמָה: **נִתְּנָן בְּגַג שְׁיִפְתָּחֶם.**
שְׁיִתְבַּקְעוּ הַזִּיתִים וַיִּמְלַחֶם: **הָרִי אֵלוּ מִכְשָׁרִים.** דְּכָל הַגֵּי נִיחָא לִיה בְּזַעַת
הַשָּׁמֶן הַנִּפְלֵט: **עַד שְׁיִשְׁמַר.** שְׁיִתְקַן שׁוּמְרָה לַגֵּגוּ. סָפָה מְקַנִּים וְקֵשׁ
שְׁעוֹשִׁים בְּרֹאשׁ הַגֵּג לְשֶׁבֶת שָׁם לְשֹׁמֵר: **אֵינָן מִכְשָׁרִים.** דְּלֹא נִיחָא לִיה בְּזַעַת
שְׁיּוֹצֵאת
מֵהוּ:

פרק ט - משנה ז

רְצָה לְטַל מֵהֶם בַּד אַחַד. זִיתִים שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָן וְלֹא הִכְשָׁרוּ **ח**, כְּגוֹן
שְׁהִיָּה דַעְתּוֹ לְקַח וְלַהוֹסִיף עֲלֵיהוֹן כְּדַתְּנָן בְּרִישׁ פְּרָקִין, וּבֵא לְקַח מֵהוּ שְׁעוֹר
מְעֵט שְׁמִשִּׁימִים בְּבֵית הַבַּד בְּפַעַם אַחַת, אוֹ שְׁנֵי בְּדִין, וְלַעֲשׂוֹת מֵהוּ שָׁמֶן,
וּמִשְׂאִיר מֵהוּ בַּמְעֵטוֹן הַרְבֵּה: **בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים קוֹצָה בְּטַמְאָה.** חוֹתְדָ
מֵה שְׁרוּצָה לְחַתְדָּן מִן הָאוּם שֶׁל זִיתִים שְׁבַּמְעֵטוֹן, בַּד אוֹ שְׁנֵי בְּדִים בְּטַמְאָה,
כִּיּוֹן שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָן וְלֹא הִכְשָׁרוּ: **וּמַחֲפָה בְּטַהֲרָה.** כְּשֶׁגִּמַר לְקַח מֵהוּ
שְׁרָצָה לְקַח, מְכַסֶּה הַמוֹתֵר שְׁבַּמְעֵטוֹן בְּטַהֲרָה כְּאֵלוּ הַכֶּשֶׁר, דְּמוּעֶלֶת
לְקִיחָתוֹ מֵה שְׁלוֹקַח לְהַחֲשִׁיב אֶת הַמוֹתֵר כְּאֵלוּ נִגְמְרָה מְלֹאכְתָן: **אִף**
מַחֲפָה בְּטַמְאָה. דְּאִף הַנִּשְׂאָר לֹא הִכְשָׁר, כִּיּוֹן שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָן וְדַעְתּוֹ
לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם. וּמִיָּהוּ אִם עֶקֶר כָּל הַזִּיתִים שְׁבַּמְעֵטוֹן כְּדִי לַעֲשׂוֹתוֹן בְּבֵית
הַבַּד, הֵיוּ מִכְשָׁרִים לְבֵית הַלֵּל: **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר חוֹפֵר בְּקֶרְדָּמוֹת.** וְעוֹקֵר כָּל

הזיתים שבמעטן : ומוליך לבית הבד בטמאה. לפי שלא הכשרו. וקרדמות
דנקט, לרבותא, לפי שהן כלי ברזל ומוכנים לטמאת מת יותר משאר
כלים [ט]. והלכה כבית הלל:

פרק ט - משנה ח

ברחים. שנותנים בהן זיתים קדם נתינתן לבית הבד ואחר כך נותנו בבית
הבד וטוענו בקורה : ואם היה משקה. נטמא המשקה בשרץ ונטמאו כל
הזיתים על ידי חבור משקה [י] : נמצא על גבי העלים. נמצא השרץ על
גבי העלים המכסים את הזיתים, ועלים לאו בר קבולי טמאה ניהו :
ישאלו הבדדים. עמי הארץ שטהרן בעל השמן לעשות זיתיו בטרהרה,
ונאמנים לומר לא נגענו בשרץ שעל העלים ולא נטמינו : ואם היה נוגע
באום. אם היה השרץ יוצא מן העלים שמכסים את הזיתים ונוגע באום :
אפלו. שער אחד מן השרץ נוגע באום : טמא. כל האום, דחשיב חבור.
אום, הזיתים המקבצים יחד ומחבריו זה בזה במעטן, נקראים אום :

פרק ט - משנה ט

נמצא על גבי פרודים. לאחר שתקע יתד באום להפריד האום לכמה
חלקים פרודים, ובכל גוש וגוש [יא] מאלה החלקים הפרודים מהאום יש
זיתים מדבקים : והוא נוגע בכביצה. שאם באת לצרף זיתים שהשרץ נוגע
בהן יש בהן כביצה : טמא. כל הגוש. אף על גב דאין הגוש חבור משתקע
את היתד באום להפרידם, מפל מקום פיון דיש בגוש זה זיתים טמאין
כשעור לטמא אחרים, דהינו כביצה, נעשה חבור לטמא כל שאר הזיתים
שבו : פרודים על גבי פרודים. שיש גושים על גבי גושים והשרץ על הגוש
העליון : אף על פי שהשרץ נוגע בכביצה. של אותו גוש : אין טמא אלא
מקום מגעו. של שרץ, כלומר אותו גוש בלבד שהשרץ נגע בו. אבל שאר
גושים, טהורים [יב] : נמצא השרץ בין הכתל לזיתים טהור. ולא חישנין
שמא היה על הזיתים : נמצא בגג. המעלה זיתים מן המעטן לגג, ונמצא
שרץ אחר כך בזיתים שעל הגג : המעטן טהור. כלומר זיתים שבמעטן
טהורין, ולא אמרינן עם הזיתים הובא והיה במעטן : נמצא במעטן.
זיתים שהעלה בגג, טמאין, דמקדם שהעלה הזיתים לגג היה השרץ
במעטן [יג] : נמצא שרוף. ושרץ שרוף לא מטמא, דכתיב [ויקרא יא] במותם,
כעין מותם. וכשנמצא שרוף על גבי זיתים טהורים, לא חישנין שמא נגע

בְּהוֹן קָדָם שְׁנִשְׁרָף: מְהוּהָא. בְּגֵד שְׁנִתְחַרַף בְּאֵשׁ וְנִעְשָׂה כְּמִין קוּרֵי עֶכְבָּיִשׁ,
וְשׁוּב אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמֵאָה: טְהוּרָה. וְלֹא אֲמָרִינּוּ שְׂמָא טְמֵא הִיא מִתְחַלְקָה
קָדָם שְׁנִתְחַרַף {יד}: כְּשַׁעַת מְצִיאָתוֹ. בֵּין לְהַקֵּל בֵּין לְהַחְמִיר:

י

פרק

א

משנה

-

י

פרק

הַנוֹעֵל בֵּית הַבַּד מִפְּנֵי הַבְּדָדִין. עַמֵּי הָאֶרֶץ הָעוֹשִׂים מְלָאכָה בְּבֵית הַבַּד,
וְטַהְרוּ בְּעַל הַזִּיתִים כְּדֵי שְׁיַעֲשׂוּ הַשְּׂמֹן בְּטַהֲרָה, וְנִעַל בֵּית הַבַּד בְּפִנְיָהֶם
שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ עַמֵּי הָאֶרֶץ לְשֵׁם וְשֶׁלֹּא יֵצְאוּ הֵם וְיִטְמְאוּ בְּמַגַּע עַמֵּי הָאֶרֶץ
חֲבָרִיָּהֶם: וְהָיוּ שָׂם. בְּתוֹךְ בֵּית הַבַּד: כָּלִים טְמֵאִין מְדָרְס. שֶׁהוּן אָב
הַטְּמֵאָה וּמְטַמְּאִין אָדָם בֵּין בְּמַגַּע בֵּין בְּמִשָּׂא בֵּין בְּהִסָּט: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר
בֵּית הַבַּד טְמֵא. דְּחִיִּשְׁיָנָן שְׂמָא נְטַמְּאוּ בְּהוֹן אוֹתָנוּ עַמֵּי הָאֶרֶץ הַטְּהוּרִים
וְחִזְרוּ וְטַמְּאוּ אֶת הַכֹּל, דְּאִין חוֹשְׁשִׁים לְזַהֵר עַל הַטְּמֵאָה: רַבִּי יְהוֹנָדָה אוֹמֵר
בֵּית הַבַּד טְהוּר. דְּנִזְהָרִין עַל טְמֵאָת וְדָאִי, הוֹאִיל וְחֲבַר זֶה טַהְרוּ לְכַד: רַבִּי
שְׂמַעוֹן אוֹמֵר אִם טְהוּרִים לָהֶם. אֵלוּ הַכָּלִים. כְּגוֹן שְׁיִשְׁבָּה עֲלֵיהֶם אֶשֶׁת
עִם הָאֶרֶץ אוֹ שֶׁהָיוּ שָׁל עִם הָאֶרֶץ, דְּבַעֲיָנִיהוּן טְהוּרִין הוּן: בֵּית הַבַּד טְמֵא.
שְׂאִין הַבְּדָדִים נִזְהָרִים מְלַגַּע בְּהוֹן, וְאִיכָּא לְמִיחַשׁ שְׂמָא נְטַמְּאוּ: וְאִם
טְמֵאִין הוּן. כְּגוֹן שְׁיִדְעוּ שְׁיִשְׁבָּה עֲלֵיהוֹן אִשָּׁה נְדָה אוֹ זָבָה: בֵּית הַבַּד טְהוּר.
דְּנִזְהָרִין הוּן: אָמַר רַבִּי יוֹסִי. [רבִּי יוֹסִי] כְּרַבִּי מֵאִיר סְבִירָא לִיה דְּבֵית הַבַּד
טְמֵא, אֶלָּא טְעָמָא דְּרַבִּי מֵאִיר מְשׁוּם דְּאִין הַבְּדָדִין חוֹשְׁשִׁים בְּטְמֵאָה, וְרַבִּי
יוֹסִי סָבַר דְּחוֹשְׁשִׁין בְּמַגַּע אֲבָל אִין בְּקִיאִין בְּהִסָּט, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהוּן טְהוּרִין
כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִגְעוּ, הַלְּכַד בֵּית הַבַּד טְמֵא, דְּחִיִּשְׁיָנָן שְׂמָא הַסִּיטוּ אָף עַל פִּי
שֶׁלֹּא נִגְעוּ בְּהֵם {א}. וְהַלְּכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

ב

משנה

-

י

פרק

וּמְשַׁקֵּין טְמֵאִין בְּתוֹךְ בֵּית הַבַּד. וְהוּן נְשַׁפְּכִים עַל גְּבִי קַרְקַע וְדוֹרְכִים

הַבְּדָדִים עָלִיָּהוּ וְנִדְבָקִים בְּרַגְלֵיהֶן, וְחוֹזְרִים אוֹתָן מִשְׁקִין וּמִטְמְאִים אֶת הַיָּתִים כְּשֶׁהַבְּדָדִין עוֹלִים וְדוֹרְכִים עַל גְּבֵי הַיָּתִים, אֲלֵא אִם כֹּן יֵשׁ בֵּין הַמִּשְׁקִין לַיָּתִים אֶרֶץ כְּדִי שְׂיִנְגְּבוּ רַגְלֵיהֶן מִן הַמִּשְׁקִין הַטְּמְאִים עַל יְדֵי דְרִיסָתָם בְּאֶרֶץ. וְכִשְׂאִין מִנְעָלִים בְּרַגְלֵיהֶן אִירִי, דְּהָא מִשְׁקָה מִטְמֵא כְּלֵי וְחוֹזֵר וּמִטְמֵא מִשְׁקִין שְׁעַם הַיָּתִים. אֲבָל כְּשְׂאִין מִנְעָלִים בְּרַגְלֵיהֶן וְנִתְנַגְּבוּ הַמִּשְׁקִין הַטְּמְאִין שְׂבָרְגְלֵיהֶן עַל יְדֵי דְרִיסָתָן בְּאֶרֶץ, שׁוּב אֵין מִטְמְאִים הַיָּתִים כְּשֶׁדוֹרְכִין אוֹתָן, דְּמִשְׁקִין טְמֵאִין מִטְמְאִין כְּלֵים וְאֵין מִטְמְאִין אָדָם: **הַבְּדָדִין וְהַבּוֹצְרִין.** הָא דְלֵא נִקֵּט הַמוֹסְקִין וְהַבּוֹצְרִין, לְפִי שְׂגָזְרוּ עַל הַבְּצִירָה שְׂתַעֲשֶׂה בְּטַהֲרָה, וְלֵא גָזְרוּ עַל הַמְּסִיקָה. וְטַעְמָא מִפְּרָשׁ בְּפִרְק קַמָּא דְשַׁבְּתָא, שְׂפַעְמִים אָדָם הוֹלֵךְ לְכַרְמוֹ לִידַע אִם הִגִּיעוּ עֲנָבָיו לְבָצֵר אִם לֹא, וְנוֹטֵל אֲשָׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים וְסוֹחֲטוֹ וּמְזַלֵּף עַל גְּבֵי עֲנָבִים וּבִשְׁעַת בְּצִירָה עֲדִין מִשְׁקָה טוֹפַח עָלֵיהֶן וְהַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמֵאָה. וְטַעַם זֶה לֹא שִׁיךְ בְּמִסִּיקָה: **נֶאֱמָר לֹא נִגְעוּ.** וְכַגּוֹן דְּחֵבֵר עוֹמֵד עִמָּהוּן **[ב]** בְּבֵית הַבַּד. וְלֹא חִישְׁיָן דְּלִמָּא נִגְעוּ וְלֹא אֲדַעְתִּיהּ דְּחֵבֵר: **הַתִּינוּקוֹת.** בְּדָדִים שְׂהִבִּיאוּ בְּנִיָּהוּ עִמָּהוּן וְטַהֲרִים לְכַד, וְכִשְׂרוּצִין בְּנִיָּהֶם לְפָנוֹת יוֹצְאִים אֲבִיָּהוּן לְחוּץ עִמָּהֶם וְנִפְנִים אַחוֹרֵי הַגֶּדֶר, וְלֹא חִישְׁיָן דְּלִמָּא נִגְע בְּטְמֵאָה וְלֹא אֲדַעְתָּא דְּחֵבֵר:

פרק י - משנה ג

כִּיּוֹן שְׂהַכְנִיסוֹן לְרִשׁוֹת הַמְּעָרָה. שְׂטוֹבְלִים בָּהּ. כְּמוֹ בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת: **דִּיּו.** וְלֹא חִישְׁיָן שְׂמָא לֹא יִטְבְּלוּ אוֹ לֹא יִטְבִּילוּ הַכְּלִים וְיֹאמְרוּ טְבַלְנוּ וְהַטְבַּלְנוּ: **צְרִיךְ לַעֲמֹד עָלֵיהֶן.** לְפִי שְׂאִין בְּקִיָּאִין בְּדִין טְבִילָה וְחִצִּיצָה: **טַהוֹרִים לָהֶם.** כְּגוֹן כְּלִים שֶׁל עִם הָאֶרֶץ אַחֵר, שְׂבַעֲיִנְיָהֶם הֵן כְּלִים טַהוֹרִים לְפִי שְׂאִין נִזְהָרִים מִמַּגַּע עִם הָאֶרֶץ. וְרַבִּי שְׂמַעוֹן לְטַעְמִיָּה כְּדַפְרִישְׁנָא לַעִיל. וְהִלְכָה **כְּרַבִּי יוֹסִי:**

פרק יד - משנה ד

הַנּוֹתֵן מִן הַסְּלִים וּמִן הַמִּשְׁטַח שֶׁל אֲדָמָה. עֲנָבִים שְׂבַצְרוּן מִתְחַלָּה לְאֲכִילָה, וְלֹא הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמֵאָה, דְּלֵא גָזְרוּ אֲלֵא עַל הַבּוֹצֵר מִתְחַלָּה לְגַת וְאַחֵר כְּדִי נִמְלֵךְ עָלֵיהֶן וּלְקַח מִן הַסְּלִים אוֹ מִן הָאֲדָמָה שְׂשִׁטַח הָעֲנָבִים עָלֵיהֶן וְנִתְנָן לְגַת: **בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים נוֹתֵן בְּיָדִים טַהוֹרוֹת.** כִּיּוֹן שְׂבָא לְנִתְנָן לְגַת הָרִי הוּא כְּאֵלוֹ בַצְּרוּן מִתְחַלָּה לְגַת, וְצְרִיךְ שְׂיִתֵּן לְגַת בְּטַהֲרָה: **וְאִם נָתַן בְּיָדִים**

טמאות טמאן. ואף על גב דסתם ידים שניות הן, ואין שני עושה שלישי בחלין, דלמא קסברי הטבולים לתרומה פתרומה דמו. אי נמי, בידי תחלות עסקינן, ורבי שמעון בן אלעזר היא כדאיתא פרק בי דחלין: **ובית הלל אומרים נותן לגת בידיים טמאות ומפריש תרומתו בטרהה.** לפי שלא הכשרו פיון דבצרון מתחלה לאכילה: **מן העבט ומן המשטח של עלים.** עביט הוא כלי שנותנים בו הענבים כשבוצרים אותן לגת. ומשטח של עלים, ששטחו העלים על פני האדמה ונתנו הענבים עליהם. והשתא מוכחא מלתא דהבוצר ענבים הללו מתחלה, לגת בצרון ולא לאכילה, הלכך שוים בית שמאי ובית הלל בהא דנותן בידיים טהורות, דהא שתיק ליה הלל לשמאי בפרק קמא דשבת והודה לו שהבוצר לגת הכשר:

פרק י - משנה ה

האוכל. ענבים: **מן הסלים ומן המשטח של אדמה.** דסתמן לאכילה נבצרו. אף על פי שידי טמאות והענבים נוטפים יין לגת: **הרי הגת טהורה.** דאותן טפין אין להם תורת משקה, הואיל ולאכילה נבצרו ולא ניחא ליה במאי דטיף. אבל האוכל מן העביט ומן המשטח של עלים, אף על פי שאין הענבים מבקעות ואינן מנטפות, אם נפל ממנו גרגר יחידי ואין חותם לאותו גרגר, דהינו במקום שהעקץ על פי הגרגר יש כמין חותם ואותו חותם סותם פי הגרגר שאין משקה יוצא. וכשנעקר העקץ עם החותם, משקה יוצא, ואף על פי שנטלם לאכלם יש לו תורת משקה, הואיל ומתחלה בצרם לגת, ונטמא אותו משקה בידי טמאות, וכשנפל לגת נטמא. והני מלי כשנגע בידי במקום החותם. אבל אם לא נגע במקום החותם, לא נטמא הגת, שהרי לא נגעו ידיו במשקים כדי שיחזור המשקה ויטמא הגת: **נפלו ממנו ענבים.** כלומר אשכול של ענבים, שהגרגרים מחברים באשכול ואין משקה יוצא, ונטמאו בידי טמאות, דהכשרו לפי שנבצר לגת: **ודרכן במקום המפנה.** מקום פנוי בגת שאין שם כלום לא יין ולא ענבים **{ה}** ודרכוהו בטרהה: **כפיצה מכון טהור.** הגת, דאין אכל מטמא כלי, ומשיצאת טפה ראשונה חסר ליה מכפיצה ואין אכל מטמא אחרים בפחות מכפיצה, נמצא דאין טמאה לטפה זו אלא מחמת טמאה שקבלה כשהיתה אכל, הלכך השתא נמי דנעשית משקה אין לה פח אלא כאכל. אבל יותר מכפיצה, טמא, שהפיצה מטמאה טפה ראשונה כדין משקה, וחזרה הטפה וטמאה את הגת, דמשקה מטמא

וּנְתִיזָה צְנוּרָא. נְתִיזָה רַק מִפִּי שֶׁל עִם הָאֶרֶץ הַמְדַבֵּר, וְרַק הַיּוֹצֵא מִפִּי עִם הָאֶרֶץ מִטְמֵא אָדָם וְכָלִים מְדַרְבְּנֵן, וְכָל שֶׁכֵּן אֲכָלִים וּמִשְׁקִים: **סִפְקוּ טְהוֹר.** דְּאִמְרִינֵן שֶׁפֶת הַבּוֹר קִלְטָה הַצְנוּרָא וּמִנְעָתָה מִלְרַדֵּת לְתוֹךְ הַיִּין. וּמִתְנִיתִין אִירֵי בְבוֹר סִיד שְׁאִינוּ מְקַבְּלִים טְמֵאָה. וּבִתְוֹסְפֵתָא אָמְרוּ, דְּבְבוֹר שֶׁל שְׁמֹן טְמֵא (ו), לְפִי שֶׁהַשְּׁמֹן מִחֲלִיק שֶׁפֶת הַבּוֹר [וְהַצְנוּרָא] מִחֲלִיקָת וַיּוֹרְדֵת לְמִטָּה לְשִׁמּוֹן שֶׁבְבוֹר:

פרק י - משנה ז

הַזֹּלֶף אֶת הַבּוֹר. הַמוֹצִיא יִין וְשְׁמֹן שֶׁבְבוֹר. וּמִפְּנֵי שְׁאִינוּ מוֹצִיאֵי כָּלֹּ בֵּבֶת אַחַת אֶלָּא מְעַט מְעַט, קָרִי לִיה זֹלֶף: **וְנִמְצָא שְׂרָץ בְּרֵאשׁוֹנָה.** שֶׁהַכְּנִיס חֲבִית בְּבוֹר וּמְלֵאָהּ, וְכֵן שְׁנִיָּה, וְכֵן שְׁלִישִׁית, וְאַחֵר כֶּף נִמְצָא שְׂרָץ בְּחֲבִית שְׂמֵלָא רֵאשׁוֹנָה: **כֵּלָן טְמֵאוֹת.** דְּמַהֲרֵאשׁוֹנָה נְטֵמָא כָּל מַה שֶׁבְבוֹר, בֵּין שֶׁהָיָה שְׂרָץ בְּבוֹר בֵּין שֶׁהָיָה בְּחֲבִית: **בְּאַחֲרוֹנָה הִיא טְמֵאָה וְכֵלָן טְהוֹרוֹת.** דְּמִמְנָה הָיָה הַשְּׂרָץ וְלֹא מִן הַבּוֹר. וְאַפְּלוּ הָיָה מִן הַבּוֹר, שְׂמֵא נָפַל בְּבוֹר אַחֵר שְׁנֵתִמְלֵאוּ כָּל הָרֵאשׁוֹנוֹת: **אֵימְתִי בְזִמְן שֶׁהוּא זֹלֶף.** כְּשֶׁהוּא מְכַנֵּס הַחֲבִיטוֹת עֲצָמֵן בְּתוֹךְ הַבּוֹר וּמְמַלֵּא אוֹתָן אַחַת אַחַת: **אֲבָל הִיא זֹלֶף בְּמַחֵץ.** שֶׁהַחֲבִיטוֹת עוֹמְדוֹת חוּץ לְבוֹר, וְהוּא מְמַלֵּא אוֹתָן עַל יְדֵי הַמַּחֵץ, וְהוּא כְּלִי חָרֵס הָעֲשׂוּי לְמִלְאוֹת בּוֹ יִין: **נִמְצָא שְׂרָץ בְּאַחַת מֵהֵן הִיא טְמֵאָה בְּלִבָּד.** דְּאִמּוּר בְּתוֹךְ הַחֲבִית הָיָה הַשְּׂרָץ וְלֹא בְבוֹר: **אֵימְתִי בְזִמְן שֶׁהוּא בּוֹדֵק.** הַמַּחֵץ וְהַחֲבִיטוֹת. שֶׁבְּדִקּוֹן שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶן שְׂרָץ קִדָּם שֶׁנִּתְּנוּ לְתוֹכוֹ שְׁמֹן, אֲבָל לֹא הָיָה מְכֻסָּה לֹא הַבּוֹר וְלֹא הַחֲבִיטוֹת כָּל שְׁעָה שֶׁהָיָה מְבִיא הַמַּחֵץ מִזֶּה לָזֶה, דְּאִמּוּר בְּהִלְכָתוֹ נָפַל הַשְּׂרָץ בְּחֲבִית. וְכֵן מְכֻסָּה וְלֹא בּוֹדֵק נִמִּי שְׂמֵא הָיָה בְּחֲבִית קִדָּם לָכֵן: **אֲבָל הִיא בּוֹדֵק וּמְכֻסָּה.** שֶׁבְּדִקּוֹ הַחֲבִיטוֹת, וּבְכָל פַּעַם שֶׁהָיָה מוֹלִיץ הַמַּחֵץ מִזֶּה לָזֶה הָיָה מְכֻסָּה בֵּין בּוֹר בֵּין חֲבִית, מִמַּה נִּפְשָׁף שְׂרָץ הָיָה בְבוֹר מִתְחַלְתּוֹ, בֵּין שֶׁנִּמְצָא בְּחֲבִית, בֵּין שֶׁנִּמְצָא בְבוֹר, בֵּין בְּמַחֵץ:

פרק י - משנה ח

הַעֲגוּלִים לְזַגִּים. עֲגוּל כְּמִין רִיחִים גְּדוּל הָיוּ מְשִׁימִין עַל הַזַּגִּים לְאַחֵר

שְׁדָרְכוּ הָעֲנָבִים בְּרֶגֶל, כְּדִי שְׂיִתְמַצּוּ וַיֵּצֵא כָּל הַיַּיִן הַנִּשְׁאָר בְּהֶן, וּמִתּוֹךְ כְּבֹדוֹ
וַגְדָּלוֹ שֶׁל עֲגוּל זֶה צְרִיכִים בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה לְהַעֲלוֹתוֹ עַל הַצְּבֹר שֶׁל הַזָּגִין
הָעֲשׂוּי כַּמִּין תְּפוּחַ וּלְהוֹרִידוֹ, לְכֹךְ נִחְשָׁב רְשׁוּת הַרְבִּים לְטֹהַר סִפְק טְמֵאָה,
מִשׁוּם דְּרַבִּים מְצוּיִין שָׁם: **כָּרֶם שְׁלִפְנֵי הַבּוֹצְרִים רְשׁוּת הַיְחִיד**. שְׂיִרְאִין
בְּנֵי אָדָם לְכַנֵּס שָׁם, מִפְּנֵי שְׁנֵתֶפֶס עָלָיו כְּגַנֵּב: **אַחַר הַבּוֹצְרִים רְשׁוּת הַרְבִּים**.
שְׂיִישׁ רְשׁוּת לְכָל אָדָם לְכַנֵּס: **כְּלֵי בַּיִת הַבַּד שֶׁל גֵּת**. כְּלוּמַר וְשֶׁל גֵּת. דְּבֵית
הַבַּד לְשִׁמּוֹ, וְגַת לַיַּיִן: **הָעֵקֶל**. עֲשׂוּי כַּמִּין קֶפֶה מְסֻרְגָּת כְּעִין רֶשֶׁת, וְאַחַר
שְׁסַחֲטוּ הַזֵּיתִים נוֹתְנִים הַגֶּפֶת {ט} בְּאוֹתוֹ עֵקֶל, וּמִנִּיחִים עָלָיו דְּבַר מְכַבֵּד
לְהוֹצִיא הַנִּשְׁאָר: **מִנְגֵּבָן**. וְקֹדֶם לָכֵן לֹא מְהַנְיָא טְבִילָה אִם נְטֵמְאוּ, עַד
שְׂיֵצֵא מֵהֶן הַמִּשְׁקָה הַטְּמֵא שְׁנֹדֶבֶק בְּהֶן: **חוֹלְטָן**. שׁוֹפֵךְ עֲלֵיהֶן מִים רוֹתְחִים
וְאַחַר כֵּן מְטַבֵּילָן: **בְּשִׁבְלַת הַנְּהָר**. מְקוֹם שֶׁהַמִּים רוֹדְפִין {י}, כְּדִי לְהוֹצִיא
הַמִּשְׁקָה הַנֹּדֶבֶק בְּהֶן. וְאִין הַלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי: